

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра економіки, організації та управління підприємствами

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до випускної кваліфікаційної роботи

на тему: Ефективність управління позиковим капіталом підприємства та обґрунтування пропозицій щодо її підвищення

Виконала студентка 4 курсу,
групи: ПТБ-20
спеціальності 076 Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність
Батеха Дмитро Ігорович

Керівник: Турило А.А.
Рецензент: Рябікіна Н. І.

Кривий Ріг
2024 р.

КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра економіки, організації та управління підприємствами
Ступінь вищої освіти бакалавр
Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Зав. кафедри ЕОУП,
доц. _____
« ____ » _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

на випускню кваліфікаційну роботу студенту
Батехи Дмитра Ігоровича

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи: Ефективність управління позиковим капіталом підприємства та обґрунтування пропозицій щодо її підвищення

Керівник теми: Турило Анатолій Анатолійович, д.е.н., професор

Затверджені наказом по університету від «02» квітня 2024 №282 с

2. Строк подання студентом роботи: 31.05.2024

3. Вихідні дані до роботи: інформаційною базою для написання роботи є офіційна фінансова звітність підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» та внутрішня документації.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): робота присвячена аналізу сучасних підходам оцінювання ефективності використання позикового капіталу; обґрунтуванню пропозицій щодо підвищення ефективності його використання на ТДВ «Яготинський маслозавод»

5. Перелік графічного матеріалу: складові позикового капіталу підприємства; складові управління оборотними активами; алгоритм аналізу позикового капіталу підприємства; графіки та гістограми, що відображають ефективність використання позикового капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод»

6. Консультанти розділів роботи:

Розділи	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1	<u>Турило А.А.</u>		
Розділ 2	<u>Турило А.А.</u>		
Розділ 3	<u>Турило А.А.</u>		
Нормоконтроль	<u>Поліщук І. Г.</u>		

7. Дата видачі завдання : 02.04.2024

Календарний план виконання роботи

№	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітки
1	Співбесіда зі студентом за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	02.04.2024	виконано
2	Збір матеріалів до випускної роботи	04.04.2024	виконано
3	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань випускної кваліфікаційної роботи	10.04.2024	виконано
4	Підготовка I розділу випускної кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	14.04.2024	виконано
5	Підготовка II розділу випускної кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	30.04.2024	виконано
6	Підготовка III розділу випускної кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	15.05.2024	виконано
7	Перевірка роботи на наявність академічного плагіату	24.05.2024	успішно
8	Підготовка вступної частини	27.05.2024	виконано
9	Перевірка роботи керівником та доопрацювання роботи	31.05.2024	виконано
10	Отримання відгуку керівника та рецензії	04.06.2024	виконано
11	Попередній захист роботи	05.06.2024	виконано
12	Захист роботи ВЕК		

Здобувач _____ Д. І. Батеха
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ А.А. Турило
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

на випускню кваліфікаційну роботу за темою «**Ефективність управління позиковим капіталом підприємства та обґрунтування пропозицій щодо її підвищення**»

Випускна кваліфікаційна робота: 82 с., 17 табл., 24 рис., 31 формул, 29 джерел, 1 додатки.

Об'єкт дослідження: ефективність використання позиковим капіталом

Мета роботи: розробка методичних та практичних рекомендацій для підвищення ефективності використання позикового капіталу

Предмет дослідження:— теоретичні, методичні та практичні аспекти використання позикового капіталу

Методи дослідження: системний аналіз та узагальнення, статистичний, аналітичний, графічний та факторного аналізу.

У випускній кваліфікаційній роботі проведено аналіз сучасної літератури з питання ефективності використання позикового капіталу. Загальний рівень ефективності використання позикового капіталу запропоновано визначати на базі відхилення від нормативних значень груп коефіцієнтів: оцінювання оборотності кредиторської заборгованості; визначення ролі позикового капіталу у формуванні капіталу підприємства; оцінювання фінансової стійкості підприємства на основі аналізу структури власного капіталу та зобов'язання; оцінювання впливу поточних зобов'язань на величину показників ліквідності.

Розрахунку було виконано на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод». За 2021-2023 р. Встановлено резерв підвищення ефективності використання позикового капіталу. Розглянуто заходи, щодо зниження витрат на збут та адміністративних витрат за умови впровадження CRM-системи для автоматизації бізнес-процесів на ТДВ «Яготинський маслозавод». Визначено, що CRM-система дозволить знизити витрати на збут на 18,04%, а адміністративні витрати на 4,14% відносно 2023 р. Зниження адміністративних витрат приведене до зростання коефіцієнту оборотності короткострокової заборгованості банкам на 0,068 разів на рік. Оптимізація витрат на збут дозволила збільшити швидкість оборотності кредиторської заборгованості за роботи, товари та послуги на 0,216 обороти на рік. Зростання оборотності поточної заборгованості призвело до зростання чистого фінансового результату на 4,5% відносно 2023 р. В свою чергу зростання прибутку провело до зростання показника відношення позикового до власного капіталу до 1,29 част.од. Таким чином було визначено планове значення показника фінансового левереджу, останній за умови зниження операційних витрат підвищується до 2,8% (або на 1,69% відносно 2023 р.).

В роботі при розрахунках використано програмний продукт Microsoft OfficeExcel.

ПОЗИКОВИЙ КАПІТАЛ, ЛІКВІДНІСТЬ, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, СИЛА ДІЇ ФІНАНСОВОГО ЛЕВЕРЕДЖУ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПОЗИКОВИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Економічна сутність позикового капіталу підприємства як економічної категорії.....	9
1.2. Методичні підходи до визначення ефективності використання позикового капіталу підприємства	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТА ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	28
2.1. Техніко-економічні показники діяльності Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.....	28
2.2. Визначення ефективності використання позикового капіталу на ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.	39
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	51
3.1. Виокремлення резервів підвищення ефективності використання позикового капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод».....	51
3.2. Пропозиції щодо підвищення ефективності використання позикового капіталу на ТДВ «Яготинський маслозавод».....	60
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	74
ДОДАТКИ.....	77
ДОДАТОК А.....	78

ВСТУП

Самостійність підприємств в прийнятті фінансових рішень передбачає залучення фінансових ресурсів з різних джерел. Потреба в пошуку джерел фінансування виникає у кожного підприємства як на етапі становлення, так і в процесі його подальшого функціонування незалежно від форми власності, сфери діяльності та стадії розвитку. Досить важливим є питання розвитку ринкових форм фінансування підприємств. З одного боку, зручним для підприємства є те, що для залучення коштів на основі збільшення статутного капіталу не потрібні ні застава майна, ні гарантії третіх осіб, а ресурси, вкладені у власний капітал підприємства, залишаються в його розпорядженні протягом довгострокового періоду.

З іншого боку, позиковий капітал забезпечує вищій фінансовий потенціал розвитку підприємства та рентабельність діяльності, але й генерує фінансовий ризик та загрозу банкрутства. Виважене використання залученого фінансування, оптимальне комбінування його джерел забезпечить підприємству стабільний розвиток, але й вимагатиме різнопланового та глибокого аналізу його використання.

Світова фінансова наука напрацювала значну теоретичну базу щодо формування та управління структурою капіталу підприємств. Відштовхуючись від робіт Е. Соломона, Дж.Ф. Уестона, Д. Дюранда та базової теорії М. Міллера та Ф.Модільяні, розвиток теорій структури капіталу знайшов своє відображення в роботах Ю. Брігхема, М. Дженсена, А. Дітмара, Дж. Зечнера, М. Лері, У.Меклінга, С. Маєрса, Н. Майлуфа, М. Робертса, А. Такора, Е. Фама, Е.Фішера, Р. Фрімана, К. Френча, Р. Хенкеля та багатьох інших. Вітчизняні науковці, зокрема Балабанов І.Т., Бандурка О.М., Бланк І.О., Кірейцев Г.Г., Савчук В.П., Суторміна В.М., Терещенко О.О. та інші, також приділяли увагу дослідженню базових теорій структури капіталу та визначенню можливостей її оптимізації. Разом з тим, в

умовах кризової економіки України виникає багато специфічних моментів щодо процесів формування та використання капіталу підприємств, знаходження адекватних шляхів оптимізації цих процесів, що актуалізує значення подальшого розвитку відповідних наукових досліджень.

Об'єкт дослідження: ефективність використання позиковим капіталом

Мета роботи: розробка методичних та практичних рекомендацій для підвищення ефективності використання позикового капіталу

Предмет дослідження:— теоретичні, методичні та практичні аспекти використання позикового капіталу

Методи дослідження: системний аналіз та узагальнення, статистичний, аналітичний, графічний та факторного аналізу.

Відповідно до мети поставлено наступні задачі:

дослідити економічну сутність позикового капіталу підприємства як економічної категорії;

окреслити методичні підходи до визначення ефективності використання позикового капіталу підприємства;

надання характеристики техніко-економічним показникам діяльності ТОВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр;

визначення ефективності використання позикового капіталу на ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр;

виокремлення резервів підвищення ефективності використання позикового капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод»;

розробка пропозиції щодо підвищення ефективності використання позикового капіталу на ТДВ «Яготинський маслозавод».

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних науковців, що стосуються позикового капіталу та його оптимізації, фінансова звітність ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023, інтернет-ресурси.

У роботі використовувались такі методи: систематизації, синтезу – під час вивчення еволюції наукових підходів щодо визначення сутності та методичного

забезпечення позикового капіталу; метод аналогії та протиставлення – під час визначення переваг та недоліків, наявних джерел формування позикового капіталу на підприємстві.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПОЗИКОВИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність позикового капіталу підприємства як економічної категорії

Динаміка та особливості соціально-економічних процесів в Україні потребують підвищення рівня ефективності функціонування суб'єктів господарської діяльності. Капітал, що поряд з іншими видами економічних ресурсів забезпечує виробничий процес, у ринкових умовах перетворюється на один з основних визначальних чинників ефективності господарювання.

Від їх правильного формування, величини і раціональної структури значною мірою залежать темпи росту виробництва продукції і національного доходу країни. Капітал підприємства відбиває процес створення, розподілу, використання і відтворення фінансових ресурсів як у масштабах окремого підприємства, так і держави загалом. У зв'язку з цим управління капіталом підприємства на основі залучення й ефективного використання позикових коштів на основі оптимізації його структури є однією з важливих функцій, яка спрямована на забезпечення досягнення високих кінцевих результатів господарської діяльності кожного підприємства.

Проблему ефективного управління позиковим капіталом підприємств досліджували у своїх працях такі вітчизняні та зарубіжні вчені, к В.О. Безугла, І.О. Бланк, О.О. Зеленіна, Г.Г. Кірейцев, Н.В. Наумова, А.М. Поддєрьогін, Є.Д. Пономаренко, А.В. Рибіцька, Д. Рікардо та інші.

Однак на сучасному етапі у роботах вітчизняних і зарубіжних науковців не досить дослідженим залишається питання управління позиковими коштами на підприємствах.

Проблемою аналізу залученого капіталу підприємства в Україні займаються недостатньо та не комплексно, тому що основна увага приділяється аналізу капіталу підприємства та його управлінню. Розглядаючи проблему аналізу залученого капіталу підприємства, необхідно зазначити, що підприємство повинно розпоряджатися залученими коштами так, щоб у майбутньому не тільки забезпечити зворотність і збереження грошей, а й одержати додатковий прибуток і забезпечити ліквідність активів загалом.

Управління позиковим капіталом займає важливе місце як у стратегічному, так і в тактичному розвитку підприємства. З одного боку, позиковий капітал забезпечує високу рентабельність, надає підприємству нові можливості для розвитку та реалізації своїх потужностей, досягнення поставлених завдань та цілей, розширення виробництва, забезпечує інвестиційну активність із боку зовнішнього фінансового простору.

Залучений капітал дає змогу активізувати діяльність, розширити сферу впливу підприємства. З іншого боку, велика частка позикових ресурсів у капіталі підприємства підриває його фінансову стійкість, несе низку додаткових витрат та робить підприємство більш несамостійним. Саме тому підприємства часто стикаються з проблемою управління позиковим капіталом, адже необхідно постійно аналізувати вплив позикового капіталу на фінансовий стан підприємства-позичальника, зберігати оптимальне співвідношення між частками позикового та власного капіталу в розпорядженні підприємств, оптимізувати структуру позикового капіталу.

За словами І. Бланка, управління позиковим капіталом – це система принципів і методів розроблення та реалізації фінансових рішень, що регулюють процес залучення позикових коштів, а також визначають найбільш раціональні джерела фінансування позикового капіталу відповідно до потреб і можливостей розвитку організації на різних етапах її існування [1].

Основними завданнями механізму управління позиковим капіталом є:

- винайдення можливих джерел зовнішнього фінансування діяльності підприємства;
- оптимальне та ефективне використання запозичених коштів, підвищення прибутковості;
- досягнення високого рівня рентабельності підприємства та утримання середнього рівня його фінансової стійкості [2];
- кількісна оцінка всіх можливих ризиків залучення позикових коштів;
- якісне управління обслуговуванням заборгованості суб'єктів підприємництва;
- збалансування обсягів власного та позикового капіталу;
- підвищення інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання;
- вчасність та повнота повернення запозичених коштів кредиторам та виплата дивідендів інвесторам;
- приведення у відповідність поточного управління позиковими ресурсами стратегічному плану діяльності.

Автор	Визначення
Багрий П.І., Дорогунцов С.І. [3]	Позиковий капітал – грошовий капітал, який його власник надає на певний час іншим капіталістам за певну плату у вигляді процента.
Бланк І. А. [4]	Позиковий капітал – грошові кошти або інші майнові цінності, що залучаються для фінансування розвитку підприємства на поворотній основі.
Мочерний С.В. [5]	Позиковий капітал – грошовий капітал, власник якого (кредитор) надає його іншим особам на певний термін у користування за заздалегідь обумовлену плату у вигляді процента.
Поддєрьогін А.М. [6]	Позиковий капітал – кошти, які залучаються для фінансування господарської діяльності підприємства на принципах строковості, платності, поверненості.
Сигел Дж., Шим Дж. [7]	Позиковий капітал – отримання коштів за рахунок продажу облігацій, векселів чи закладних або прямих позик в фінансових установах.
Пересада А.А.[8]	Позиковий капітал – грошові кошти, що передаються у борг на умовах поверненості та платності.
Наумова Н.В, Герасимов Б.И, Пархоменко Л.В. [9]	Позиковий капітал – вартість, інвестована в грошові кошти або інші цінності, що залучаються на основі їх повернення з метою фінансового розвитку підприємства.
Рікардо Д.[10]	Позиковий капітал як допоміжний фактор, що сприяє розвитку промислового виробництва та зростанню випуску продукції промислових фабрикантів.

Рисунок 1.1 - Полеміка науковців стосовно тлумачення поняття «позиковий капітал»

У науковій літературі донині відсутній єдиний підхід щодо визначення сутності позикового капіталу підприємства (рисунок 1.1).

Наведені дані дають змогу визначити, що серед науковців немає єдиного підходу до визначення «позикового капіталу», але зміст цього поняття залишається однаковим та має досить загальний характер. Відсутність чіткого визначення цього поняття пов'язано з невизначеністю ними самого поняття «капітал».

На основі проаналізованих підходів щодо трактування предмета дослідження можна запропонувати таке визначення його поняття: позиковий капітал – це частина капіталу підприємства, призначена для фінансування його діяльності, отримана на основі терміновості, поверненості, платності, забезпеченості та цільового використання.

Сьогодні питання підвищення якості управління позиковим капіталом в Україні є особливо важливим через сукупність факторів. Суб'єкти господарювання в Україні мають постійну потребу в позикових ресурсах для забезпечення процесів своєї діяльності та розвитку. Це не тільки активізує інвестиційні процеси всередині країни, а й робить підприємницький сектор залежним від кредиторів та інвесторів [11].

Процес управління позиковим капіталом на підприємстві є дуже кропітким та потребує постійного оновлення, модернізації та поліпшення. Саме цей процес забезпечує безперервну діяльність підприємства, оптимальний розподіл та використання запозичених коштів, а також збільшення за рахунок цього рівня прибутковості підприємства.

Необхідно постійно збалансовувати частки позикових та власних ресурсів у загальному капіталі підприємств, відслідковувати вплив позикових коштів на структуру капіталу. Позиковий капітал негативно впливає на рівень фінансової стійкості підприємства, але позитивно відображається на рівні рентабельності та прибутковості. При цьому цей позитивний вплив триває доти, доки рівень рентабельності підприємства перевищує вартість позикового капіталу. В цілому залучення підприємством позикових коштів позитивно впливає на подальший

розвиток його діяльності, активізує процес виробництва, інвестиційний процес, забезпечує фінансовий розвиток як самого підприємства, так і сектору підприємництва всередині країни. Основною метою процесу управління позиковим капіталом є постійний моніторинг, аналіз структури капіталу, збалансування часток позикових та власних ресурсів, а також їх оптимальне використання.

Позиковий капітал підприємства складається з довгострокових і поточних зобов'язань, забезпечень наступних витрат і платежів та доходів майбутніх періодів.

Зобов'язання характеризують заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Давайте розглянемо склад і характеристику цих елементів, що наведені на рисунку 1.2 [6]:

Забезпечення наступних витрат і платежів	–забезпечення майбутніх витрат на відплату відпусток; –гарантійних зобов'язань; –залишки коштів і цільових надходжень
Довгострокові зобов'язання	–довгострокові кредити банків; –довгострокові фінансові зобов'язання; –відстрочені податкові зобов'язання; –інші довгострокові зобов'язання (фінансова оренда)
Поточні зобов'язання	–короткострокові кредити банків; –кредиторська заборгованість; –поточні зобов'язання за розрахунками
Дохід майбутніх періодів	–суми доходів, нарахованих протягом попередніх звітних періодів, які будуть визнані у наступних звітних періодах

Рисунок 1.2 - Склад зобов'язань підприємства

Управління позиковим капіталом – це цілеспрямований процес їх формування з різних джерел і в різних формах відповідно до потреб підприємства у позикових коштах на кожному етапі його розвитку.

Мета менеджменту позикового капіталу – забезпечення ефективного його функціонування на підприємстві від залучення до погашення.

Під час формування підходів щодо управління позиковим капіталом важливим питанням є визначення етапів цього процесу на підприємстві, яке потребує залучення коштів.

Приймаючи рішення про залучення капіталу, підприємство має визначитися з питанням джерел запозичення: внутрішніх або зовнішніх. Оскільки внутрішня заборгованість підприємства може привести до конфліктної ситуації з персоналом або ж до проблем із податковими органами, то для підприємства краще прийняти рішення щодо залучення із зовнішніх джерел на оптимальних для нього та кредитора умовах.

Не менш важливим є питання щодо терміну, на який залучатимуться позикові кошти. На довгостроковий період (понад 1 рік) позикові засоби залучаються, як правило, для розширення обсягу власних основних засобів і формування відсутнього обсягу інвестиційних ресурсів. На короткостроковий період позикові засоби залучаються для всіх інших цілей.

Тому якщо підприємство терміново потребує додаткового капіталу для забезпечення процесу виробництва, то воно приймає рішення щодо залучення короткострокового позикового капіталу. Алгоритм формування політики управління позиковим капіталом підприємства залежить від того, на які цілі використовуються кошти: на просте чи на розширене відтворення.

Насамперед необхідно оцінити ефективність формування і використання залученого капіталу в попередні періоди. За таких умов підприємство може прийняти найбільш оптимальні рішення щодо обсягів та терміну залучення позикового капіталу в майбутньому. Загалом залучення позикового капіталу будь-яким підприємством повинне бути обґрунтованим та відповідати фінансовій політиці такого суб'єкта господарювання, оскільки чим більша частка залученого капіталу, тим вищим є фінансовий ризик. Таким чином, у своїй діяльності підприємства керуються розрахунком левериджу.

У фінансовій сфері поняття «леверидж» передбачає використання постійних операційних та постійних фінансових витрат із метою збільшення прибутковості підприємства.

Витрати поділяються на постійні операційні та постійні фінансові, і, відповідно, леверидж виокремлюють операційний та фінансовий. Обидва типи левериджу включають як ризик банкрутства, так і мінливість отримання прибутку.

Так, операційний леверидж утворюється за рахунок використання підприємством постійних операційних витрат, тоді як фінансовий леверидж виникає у разі використання підприємством позичкових засобів фінансування [13].

Виділення цих складників дає змогу цілеспрямовано керувати ефектом фінансового левериджу у процесі фінансової діяльності підприємства. Аналіз фінансового левериджу базується на таких міркуваннях: під час використання тільки власних коштів фінансовий леверидж дорівнює нулю; чим більшу заборгованість щодо власного капіталу має підприємство, тим вищий його фінансовий леверидж; якщо економічна рентабельність перевищує процент за кредит, леверидж є позитивним, у противному разі – нульовим або негативним.

Таким чином, політика управління позиковим капіталом необхідна для якісного вибору найбільш оптимального набору джерел фінансування підприємства з метою підвищення ефективності його роботи, який би за мінімальних витрат та з мінімальним ризиком забезпечив потребу у додаткових коштах.

1.2. Методичні підходи до визначення ефективності використання позикового капіталу підприємства

На всіх етапах функціонування підприємств адміністративний персонал виконує важливі управлінські рішення для забезпечення стабільності та досягнення успішних результатів. Серед ключових аспектів управління на мікрорівні значне місце відводиться фінансово-економічному аналізу. Одним із важливих компонентів такого аналізу є оцінка позикового капіталу.

Значимість цього аналізу полягає в тому, що при отриманні зобов'язань підприємство отримує додаткові ресурси для своєї діяльності. Це може бути в формі придбаних активів або надання коштів на тимчасовій основі. Враховуючи це, управлінський персонал повинен аналізувати причини виникнення позикового капіталу, визначати його оптимальний обсяг та структуру, а також раціонально використовувати ці ресурси. Це вимагає систематичного та всебічного аналізу, щоб ефективно управляти позиковим капіталом підприємства [27].

У процесі здійснення господарської діяльності підприємства зазвичай користуються не лише власними капіталовкладеннями, але й позиковими засобами. Для вивчення цієї проблеми необхідно збирати об'єктивну інформацію, що стосується зобов'язань. Одним з основних джерел такої інформації є фінансова звітність. Під час аналізу фінансової звітності використовується принцип дедукції, що означає рух від загального до часткового, щоб зрозуміти історичну та логічну послідовність господарських операцій та їх вплив на фінансовий стан підприємства. Під час аналізу слід враховувати, що інформація в фінансовій звітності вже пройшла бухгалтерську та статистичну обробку. Також важливо звернути увагу на суб'єктивність укладачів фінансової звітності та вибрану підприємством облікову політику, особливо щодо оцінки зобов'язань.

Оскільки фінансова звітність надає обмежену інформацію, з неї не можна отримати повної картини про найнадійніших постачальників, банки, які надають кредити на вигідних умовах, або фактичні терміни сплати різних видів зобов'язань. Тому під час аналізу позикового капіталу важливо використовувати, крім фінансової звітності, інші облікові дані, зокрема реєстри бухгалтерського обліку та первинні документи. Необхідно враховувати, що обсяг інформації може варіюватися залежно від мети і завдань аналізу, і витрати на збирання цієї інформації повинні бути обґрунтованими та виправданими.

У науковій літературі відсутній єдиний підхід до порядку проведення аналізу позикового капіталу. Позиковий капітал, у контексті аналізу, частіше розглядається як одна зі складових капіталу підприємства, яка є джерелом

формування активів, а не як заборгованість, що потребує оцінки щодо умов утворення, термінів та джерел погашення.

Аналіз позикового капіталу відображається як складний та всебічний процес, що включає кілька ключових етапів для забезпечення максимальної ефективності та результативності.

У нашій роботі пропонуємо виконувати аналіз позикового капіталу за схемою, що зображена на рисунку 1.4. Остання передбачає головні етапи проведення такого аналізу і врахування всіх його особливостей.

Рисунок 1.4 - Алгоритм аналізу позикового капіталу підприємства

Пропонуємо таку схему для виконання аналізу:

- аналіз структури та динаміки позикового капіталу підприємства, даний етап передбачає оцінку розподілу та зміни обсягів позикового капіталу протягом певного періоду часу;

Аналіз структури та динаміки позикового капіталу підприємства включає в себе оцінку того, як саме розподіляються різні джерела позик та як змінюється ця структура протягом певного періоду. Підприємство може користуватися різними джерелами фінансування, такими як банківські кредити, облігації, лізингові угоди тощо. Важливо визначити, які саме джерела становлять основу для фінансування підприємства і яка частка займається кожним з цих джерел у загальній структурі позикового капіталу. Також необхідно аналізувати зміни в обсягах позик протягом часу, щоб зрозуміти, як активно підприємство користується позиковим капіталом та які тенденції існують у його використанні та поверненні.

- оцінювання оборотності кредиторської заборгованості (формула 1.1-1.4), визначення темпів оборотності зобов'язань (формула 1.5-1.6), що дозволяє оцінити ефективність управління фінансовими ресурсами;

$$K_{\text{кз}1} = \frac{\text{ЧВРП}}{\text{Сер}_{\text{кз}}} \quad (1.1)$$

де $K_{\text{кз}1}$ – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі чистої виручки від реалізації продукції, рази

ЧВРП – чиста виручка від реалізації продукції, тис. грн

$\text{Сер}_{\text{кз}}$ – середньорічна вартість кредиторської заборгованості на підприємстві, тис. грн

$$K_{\text{кз}2} = \frac{\text{СРП}}{\text{Сер}_{\text{кз}}} \quad (1.2)$$

де $K_{\text{кз}2}$ – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі собівартості реалізованої продукції, рази

СРП – собівартість реалізованої продукції, тис. грн

$$D_{k3} 1 = \frac{T}{K_{k3} 1} \quad (1.3)$$

де $D_{k3} 1$ – тривалість оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі чистої виручки від реалізації продукції, дні

T – тривалість аналізованого періоду, дні

$$D_{k3} 2 = \frac{T}{K_{k3} 2} \quad (1.4)$$

де $D_{k3} 2$ – тривалість оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі собівартості реалізованої продукції, дні.

З метою виявлення тенденції до зміни оборотності кредиторської заборгованості доцільно визначати її темп росту (формула 1.5):

$$\Delta K_{k3} k = \left(\frac{K_{k3} (n) - K_{k3} (n-1)}{K_{k3} (n-1)} \right) - 1 \quad (1.5)$$

де $\Delta K_{k3} k$ – темп росту оборотності кредиторської заборгованості розрахований на базі k -показника, част.од

n – період аналізу

Запропоновано визначати зміну швидкості оборотності на базі показника абсолютного відхилення тривалості оборотності (формула 1.6):

$$\Delta D_{k3} k = D_{k3} (n) - D_{k3} (n-1) \quad (1.6)$$

де $\Delta D_{k3} k$ – зміна швидкості оборотності кредиторської заборгованості розрахований на базі k -показника, дні.

Розрахунок коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості є важливим інструментом для аналізу фінансового стану підприємства. Цей показник дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує кредиторську заборгованість для фінансування своєї діяльності. Він обчислюється як співвідношення середньорічної величини кредиторської заборгованості до середньорічних витрат підприємства на оплату постачальників чи реалізованої продукції. Чим вище значення цього коефіцієнту, тим ефективніше підприємство використовує залучені кошти зі сторони постачальників для забезпечення своєї операційної діяльності, що може свідчити про його добре функціонуючу систему управління оборотним капіталом. Однак низьке значення цього показника може вказувати на можливі проблеми з оплатою постачальникам або недоцільне використання кредиторської заборгованості, що потребує уваги та аналізу з боку управління підприємством.

- визначення ролі позикового капіталу у формуванні капіталу підприємства, аналіз впливу позикового капіталу на загальну структуру капіталу підприємства та його важливість у фінансовому забезпеченні (формули 1.7 -1.8).

Структура позикового капіталу визначається за допомогою коефіцієнтів: частки довгострокових зобов'язань у загальній величині зобов'язань (формула 1.7) та частки короткострокових зобов'язань у з загальній величині зобов'язань (формула 1.8).

$$K_{д.з.1} = \frac{ДЗ}{З} \quad (1.7)$$

де $K_{д.з.}$ - коефіцієнт структури позикового капіталу, част.од

ДЗ – сума довгострокових зобов'язань, тис. грн

З – загальна сума зобов'язань, тис. грн.

$$K_{п.з.2} = \frac{ПЗ}{З} \quad (1.8)$$

де $K_{п.з.}$ - коефіцієнт структури позикового капіталу, част.од

ПЗ – сума поточних зобов'язань, тис. грн

З – загальна сума зобов'язань, тис. грн.

Окреслені показники також доцільно визначати у динаміці. Для цього запропоновано розраховувати їх абсолютне відхилення по аналогії до формули 1.6.

- оцінювання фінансової стійкості підприємства на основі аналізу структури власного капіталу та зобов'язань, дослідження співвідношення власних та залучених джерел фінансування для визначення рівня фінансового ризику;

Оцінка фінансової стійкості є критичним етапом в аналізі фінансового стану підприємства, оскільки вона дозволяє визначити його здатність витримувати фінансові труднощі та зберігати стабільність у довгостроковій перспективі. Цей процес передбачає оцінку рівня і структури власного та позикового капіталу, аналіз ліквідності, рентабельності та покриття зобов'язань. Оцінка фінансової стійкості допомагає виявити потенційні ризики, забезпечує підставу для прийняття управлінських рішень щодо оптимізації капіталу та фінансових потоків, а також сприяє підвищенню довіри стейкхолдерів та інвесторів до підприємства. Такий аналіз дозволяє уникнути потенційних фінансових криз і забезпечити стійкий розвиток бізнесу в умовах непередбачуваних економічних умов.

Для аналізу фінансової стійкості підприємства запропоновано виконувати розрахунок показника власного оборотного капіталу підприємства (формула 1.9):

$$ВOK = OA - ПЗ \quad \text{або} \quad ВOK = ВК + ДЗ - НА \quad (1.9)$$

де ВOK – величина власного оборотного капіталу, тис. грн.

OA – оборотні активи підприємства, тис. грн

ПЗ – поточні зобов'язання підприємства, тис. грн

НА – необоротні активи підприємства тис. грн.

Загалом тип фінансової стійкості доцільно визначати на основі таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Типи фінансової стійкості, що визначений на базі величини власного оборотного капіталу

Зміна величини власного оборотного капіталу	Оцінка
$ВOK-З > 0$; $ВOK+ДЗ-З > 0$; $ВOK+ДЗ+КЗ-З > 0$	Абсолютна стійкість
$ВOK-З < 0$; $ВOK+ДЗ-З > 0$; $ВOK+ДЗ+КЗ-З > 0$	Нормальна стійкість
$ВOK-З < 0$; $ВOK+ДЗ-З < 0$; $ВOK+ДЗ+КЗ-З > 0$	Нестійкий фінансовий стан
$ВOK-З < 0$; $ВOK+ДЗ-З < 0$; $ВOK+ДЗ+КЗ-З < 0$	Кризовий фінансовий стан

За умови «абсолютної стійкості», маємо що обсяг власного оборотного капіталу підприємства більше за обсяг запасів. Якщо виконується умова «нормальної стійкості», маємо планові джерела фінансування на рівні величини запасів. При виконанні умови «нестійкого фінансового стану» маємо порушення платоспроможності але залишається можливість виправити ситуацію за умови залучення кредитних коштів. «Кризовий фінансовий стан» передбачає, що підприємство знаходиться у стані банкрутства.

- аналізування фінансової рівноваги між активами підприємства та джерелами їхнього утворення, встановлення зв'язку між активами та джерелами фінансування для забезпечення стабільності та ефективності;

Фінансовий левередж - це показник, який відображає використання зовнішнього капіталу (частково або повністю) для збільшення власних інвестицій та отримання більшого прибутку. Цей показник вимірює, у якій мірі підприємство використовує боргові кошти порівняно з власним капіталом для фінансування своєї діяльності.

Фінансовий левередж можна розрахувати за допомогою різних показників, таких як відношення заборгованості до власного капіталу (звичайно виражене у відсотках або у вигляді дроби), відношення заборгованості до загального капіталу тощо. Чим вище значення цього показника, тим вище рівень фінансового левереджу, що може зробити підприємство більш вразливим у разі зміни умов

позичальників (наприклад, підвищення відсоткових ставок) або зниження прибутковості діяльності.

Пропонуємо при розрахунку фінансового левереджу скористатися формулою 1.10

$$\text{ФЛ}_{\text{ВК}} = (1 - t) \times (R_a - i) \times \frac{\text{ПК}}{\text{ВК}} \quad (1.10)$$

де $\text{ФЛ}_{\text{ВК}}$ – сила дії фінансового левереджу;

t – ставка податку на прибуток, част.од

R_a – рентабельність активів, %

ПЗ – позиковий капітал, тис. грн

ВК – власний капіталу, тис.грн

i – вартість позикового капіталу, %

Фінансовий левередж може бути корисним для підприємства, оскільки дозволяє залучити додаткові кошти для розширення бізнесу чи інвестицій в нові проекти, але в той же час він може збільшувати ризики, пов'язані з обслуговуванням боргових зобов'язань. Тому підприємство повинно уважно балансувати використання власного та зовнішнього капіталу для максимізації своєї прибутковості та мінімізації ризиків.

- оцінювання впливу поточних зобов'язань на величину показників ліквідності, визначення здатності підприємства вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання з огляду на поточний рівень зайнятості ресурсів.

Для виконання вище наведеного пропонуємо скористатися показниками ліквідності, а саме коефіцієнтом абсолютної ліквідності (формула 1.11), швидкої ліквідності (формула 1.12), поточної ліквідності (формула 1.13).

$$K_{\text{ал}} = \frac{\text{ГК} + \text{ПФІ}}{\text{ПЗ}} \quad (1.11)$$

де $K_{\text{ал}}$ – коефіцієнт абсолютної ліквідності, част.од

ГК – сума грошових коштів підприємства, тис.грн

ПФІ – поточні фінансові зобов'язання, тис. грн

ПЗ – поточні зобов'язання, тис. грн

Нормативні значення цього коефіцієнту можуть бути різними залежно від галузі та умов, але, як правило, підприємство повинно мати достатньо готівки або еквівалентів готівки для того, щоб покрити свої поточні зобов'язання протягом короткострокового періоду. Наприклад, нормативне значення коефіцієнту абсолютної ліквідності може бути в межах від 0,2 до 0,5, що означає, що підприємство має мати достатньо готівки або еквівалентів готівки для покриття від 20% до 50% своїх поточних зобов'язань.

Проте, важливо враховувати, що нормативні значення коефіцієнту абсолютної ліквідності можуть відрізнятися в залежності від специфіки діяльності підприємства, його ринкової позиції та інших факторів. Тому рекомендується проводити порівняльний аналіз з іншими підприємствами у галузі та враховувати конкретні обставини підприємства при оцінці цього показника.

$$K_{\text{шл}} = \frac{\text{ПА}-3}{\text{ПЗ}} \quad (1.12)$$

де $K_{\text{шл}}$ – коефіцієнт швидкої ліквідності, час.од

ПА – поточні активи підприємства, тис грн

Зазвичай оптимальним вважається значення коефіцієнту швидкої ліквідності в діапазоні від 0,5 до 1. Це означає, що підприємство має достатньо ліквідних активів для покриття своїх поточних зобов'язань у повному обсязі або більш, що свідчить про його здатність виконати свої фінансові зобов'язання в разі необхідності.

Проте, важливо враховувати, що нормативні значення можуть варіюватися в залежності від конкретних умов і вимог ринку, а також від інших факторів, таких як рівень ризику та фінансова стабільність підприємства. Тому

рекомендується проводити аналіз порівняно з іншими підприємствами у галузі та враховувати конкретні обставини підприємства при оцінці цього показника.

$$K_{пл} = \frac{OA}{ПЗ} \quad (1.13)$$

де $K_{пл}$ – коефіцієнт поточної ліквідності, част.од

Коефіцієнт поточної ліквідності визначається як співвідношення поточних активів до поточних зобов'язань і відображає здатність підприємства виконати свої зобов'язання в найближчий час. Нормативні значення цього коефіцієнту можуть відрізнятися залежно від галузі, типу підприємства та його фінансового стану.

Зазвичай оптимальним вважається значення коефіцієнту поточної ліквідності приблизно в діапазоні від 1,5 до 2. Це означає, що на кожну одиницю поточних зобов'язань у підприємства є достатньо активів, що можуть бути швидко реалізовані або перетворені на готівку для виконання цих зобов'язань у разі потреби.

Проте, нормативні значення можуть варіюватися залежно від конкретних умов та вимог ринку, а також від інших факторів, таких як рівень ризику та фінансова стабільність підприємства. Тому рекомендується проводити аналіз порівняно з іншими підприємствами у галузі та враховувати конкретні обставини підприємства при оцінці цього показника.

Загальний рівень ефективності використання позикового капіталу запропоновано визначати на базі відхилення від нормативних значень груп коефіцієнтів:

- оцінювання оборотності кредиторської заборгованості;
- визначення ролі позикового капіталу у формуванні капіталу підприємства;
- оцінювання фінансової стійкості підприємства на основі аналізу структури власного капіталу та зобов'язання;

оцінювання впливу поточних зобов'язань на величину показників ліквідності (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 – Нормативні значення показників ефективності використання позикового капіталу

Показник	Норматив	Рівень ефективності використання позикового капіталу
Загальний коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань	4	Більше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно» Менше нормативу «не ефективно»
коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі чистої виручки від реалізації продукції за видами заборгованості	12,85	Більше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно» Менше нормативу «не ефективно»
тривалість оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі чистої виручки від реалізації продукції	28	Менше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно» Більше нормативу «не ефективно»
коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі собівартості реалізованої продукції, за видами заборгованості	14,4	Більше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно» Менше нормативу «не ефективно»
тривалість оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі собівартості реалізованої продукції	25	Менше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно» Більше нормативу «не ефективно»
коефіцієнт структури позикового капіталу 1	0,25	Менше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно» Більше нормативу «не ефективно»
коефіцієнт структури позикового капіталу 2	0,75	Більше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно» Менше нормативу «не ефективно»
Коефіцієнт фінансування	0,6	Менше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно» Більше нормативу «не ефективно»
Величина власного оборотного капіталу (ВОК)	(+ВОК)	Додатне значення – «достатня ефективність»; Від'ємне значення - «не ефективно»
Сила дії фінансового левереджу	1,5%	Більше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно» Менше нормативу «не ефективно»
коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,4	Більше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно»

Показник	Норматив	Рівень ефективності використання позикового капіталу
		Менше нормативу «не ефективно»
коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7	Більше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно» Менше нормативу «не ефективно»
коефіцієнт поточної ліквідності	1,25	Більше нормативу – «достатня ефективність»; Дорівнює нормативу – «ефективно» Менше нормативу «не ефективно»

Отже протягом написання параграфу було розкрито алгоритм аналізу позикового капіталу підприємства. У наступному розділі пропонуємо виконати практичне використання окресленого алгоритму.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТА ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1. Техніко-економічні показники діяльності Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Підприємство Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» (далі ТДВ «Яготинський маслозавод») почав свою діяльність у 1996 р. Розмір статутного капіталу підприємства на момент реєстрації становив 3 796 716,00 грн. Основний вид діяльності підприємства відповідно за класифікацією КВЕД – 10.51 «Перероблення молока, виробництво масла та сиру». Також ТДВ «Яготинський маслозавод» здійснює додаткові види діяльності за класифікацією КВЕД – 46.33, 46.71, 47.11, 47.30, 49.41, 36.00.

Аналіз техніко-економічних показників пропонуємо почати з розкритого розгляду обсягу виробництва та реалізації продукції товариства (таблиця 2.1). Відповідно до офіційної фінансової звітності ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом 2021-2023 рр. виробляв та реалізовував продукцію: молоко питне, кисломолочна продукція та сирно-творожна продукція. На рисунку 2.1 наведено обсяг виробництва та реалізації продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Аналіз облікової звітності показав, що у 2021 р. аналізоване підприємство виробило продукції загально обсягу 72665 т. Структура обсягу виробництва має вигляд: 60,5% молоко питне, кисломолочна продукція – 34,8% та сирно-творожна продукція – 4,58%. Було реалізовано продукції у обсязі 77302 т. у структурі 58,59% молоко питне, 36,28% кисломолочна продукція та 5,11% сирно-творожна

продукція. Таким чином можна зробити висновок про те, що підприємство реалізовує продукції більше ніж виробляє.

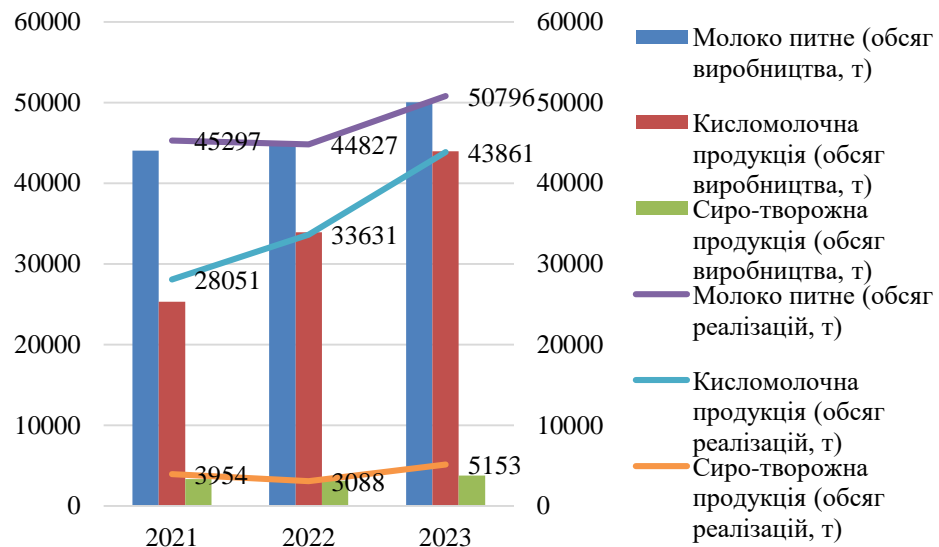

Рисунок 2.1 - Обсяг виробництва та реалізації продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

У наступному 2022 р. маємо зростання обсягу виробництва продукції до 82003 т. при чому зростання припадає на виробництво кисломолочної продукції на сума 5861 т. Аналізуючи обсяг реалізації маємо зростання останнього до 81546 т. або на 4244 т. (на 5,49%) відносно попереднього періоду. За результати роботи у 2023 р. маємо зростання обсягу виробництва продукції до 97752 т. або на 19,2% відносно 2022 р. Приріст обсягу виробництва спостерігається за всіма видами продукції, а саме виробництво за молоком питним становить 5063 т., за кисломолочною продукцію на 10037 т. і за сирно-творожною продукцією 649 т.

Обсяг реалізації продукції у 2023 р. показує зростання 22,3% або на 18264 т. відносно 2022 р. Зростання обсягу реалізації обумовлено зростанням продажу молоко на 5969 т., кисломолочної продукції на 10230 т. та сирно-творожної продукції на 2065 т.

Таблиця 2.1- Аналіз техніко-економічних показників ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023	Відхилення					
				Абсолютне (+/-)			Відносне(%)		
				2022-2021	2023-2022	2023-2021	2022/2021	2023/2022	2023/2021
Обсяг реалізації продукції, т.	77302	81546	99809	4244,00	18263,00	22507,00	5,49	22,40	29,12
Чистий дохід від реалізованої продукції, тис. грн	3106661	3736091	4857266	629430,00	1121175,00	1750605,00	20,26	30,01	56,35
Собівартість реалізації продукції тис. грн	2784504	3090847	3979309	306343,00	888462,00	1194805,00	11,00	28,74	42,91
Валовий прибуток, тис. грн	319157	645244	877957	326087,00	232713,00	558800,00	102,17	36,07	175,09
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	20788	291991	444037	271203,00	152046,00	423249,00	1304,61	52,07	2036,03
Рентабельність продукції, %	11,462	20,876	22,063	9,41	1,19	10,60	x	x	x
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	934	982	951	48,00	-31,00	17,00	5,14	-3,16	1,82
Продуктивність праці, тис. грн на особу	3326,19	3804,57	5107,54	478,38	1302,96	1781,35	14,38	34,25	53,56
Середньорічна вартість ОЗ, тис. грн	417251	390541	415608	-26710,00	25067,00	-1643,00	-6,40	6,42	-0,39
Фондовіддача, грн на грн	7,4455	9,5665	11,6871	2,12	2,12	4,24	28,49	22,17	56,97
Фондомісткість, грн на грн	0,13	0,10	0,09	-0,03	-0,02	-0,05	-22,17	-18,15	-36,29
Фондоозброєність, тис грн на особу	446,74	397,70	437,02	-49,04	39,32	-9,71	-10,98	9,89	-2,17
Фонд оплати праці, тис. грн	168573	195918	249790	27345,00	53872,00	81217,00	16,22	27,50	48,18
Середньомісячна зарплата, тис. грн	15,04041756	16,62576375	21,88836313	1,59	5,26	6,85	10,54	31,65	45,53
Чистий фінансовий результат, тис.грн	-63319	155639	255160	218958,00	99521,00	318479,00	-345,80	63,94	-502,98
Поточні зобов'язання, тис. грн	797645	1090084	989069	292439,00	-101015,00	191424,00	36,66	-9,27	24,00
Рентабельність підприємства, %	x	10,51	18,17	x	7,65	-2,44	x	x	x
Витрати 1 грн товарної продукції, грн на грн	0,90	0,83	0,82	-0,07	-0,01	-0,08	-7,70	-0,97	-8,60

Отже проведений аналіз обсягу виробництва та реалізації продукції підприємством ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр. показало позитивну динаміку. Наступним кроком проаналізуємо обсяг виручки підприємства. Для цього розглянемо структуру обсяг чистого доходу від реалізації продукції за сегментами у напрямку номенклатурних груп.

Таблиця 2.2 – Структуру чистого доходу від реалізації продукції у напрямку номенклатурних груп ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Асортимент	2021 р.		2022 р.		2023 р.	
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%
Масло	592229	19,08	648695	17,36	695104	14,31
Сирно-творожна	379215	12,22	410330	10,98	654247	13,47
Молоко	752070	24,23	900481	24,10	1164308	23,97
Вершки	131225	4,23	170324	4,56	226878	4,67
Сметана	398737	12,85	494840	13,24	634755	13,07
Кисломолочна	449156	14,47	613464	16,42	954628	19,65
Дитяче харчування	333728	10,75	410435	10,99	472155	9,72
Інша молочна продукція	67301	2,17	87522	2,34	55192	1,14
Разом	3103661	100	3736091	100	4857266	100

У таблиці 2.1 та 2.2 наведено обсяг чистого доходу від реалізації продукції. Останній у 2021 р. складав 3103661 тис. грн. Наступний 2022 р. показав зростання чистого доходу до 3736091 тис. грн або на 629430 тис. грн. (20,26%) відносно попереднього року. Результати роботи у 2023 році також показали зростання чистого доходу від реалізації продукції, а саме маємо приріст останнього у обсязі 30,1% відносно 2022 р. Загальне зростання аналізованої величини становить 1750605 тис. грн. або 56,35%. У порівнянні до зростання собівартості реалізованої продукції маємо позитивну динаміку.

Відповідно до структури чистого доходу від реалізації продукції маємо (таблиця 2.2), що найбільша частина доходу припадає на «молоко», у 2021 р. питома вага останнього становила 24,23%, у 2022 р. – 24,1% та на кінець 2023 р. 23,97%. За результатами роботи у 2023 р. маєм незначну зміну структури обсягу реалізації на користь кисломолочної продукції. На рисунку 2.2 наведено темп росту чистого доходу від реалізації продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр. за номенклатурою продукції.

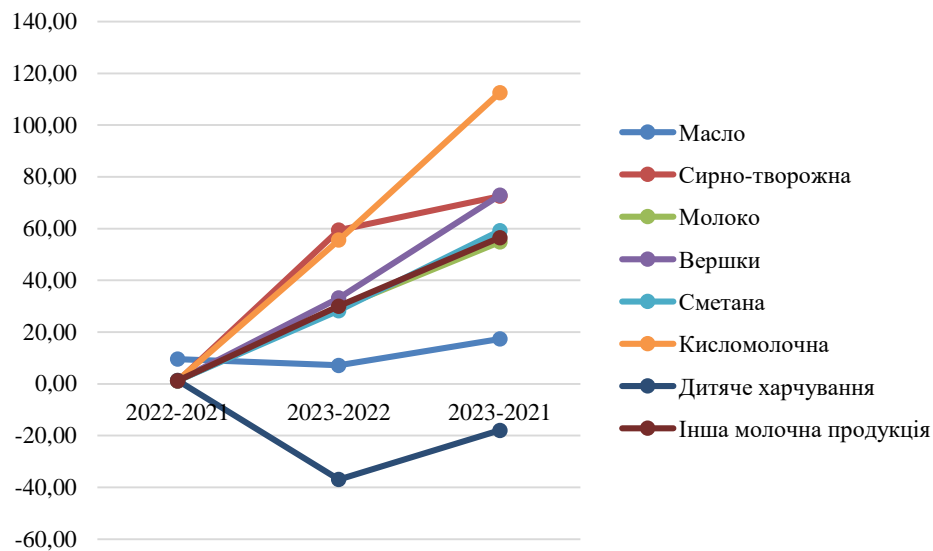

Рисунок 2.2 - Темп росту чистого доходу від реалізації продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр. за номенклатурою продукції.

Отже відповідно до рисунку 2.2 маємо зростання чистої виручки від реалізації продукції за всіма видами продукції крім «Дитяче харчування». За цією продукцією просліджується зниження чистого доходу у 2022 р. 1,3% відносно 2021 р., у 2023 р. на 36,94% відносно 2022 р. Загальне зниження чистого доходу за «дитячим харчуванням» складає 17,99%.

Отже нами було проаналізовано чистий дохід від реалізації продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр. Встановлено зростання останнього, що обумовлено зростанням обсягу реалізації продукції (рисунок 2.1), а також інфляційними процесами у країні.

Наступним кроком виконаємо аналіз собівартості реалізованої продукції за 2021-2023 рр. Почнемо аналіз з обсягу зміни собівартості реалізованої продукції (таблиця 2.1). Аналіз показав, що у 2021 р. собівартість реалізованої продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» становить 2784504 тис. грн. У 2022 р. маємо зростання собівартості реалізованої продукції на 11% і остання досягла 3090847 тис. грн. На кінець 2023 р. маємо зростання собівартості реалізованої продукції до 3979309 тис. грн або на 28,74% відносно 2022р. Загальне зростання собівартості становить 42,91% протягом 2021-2023 рр.

Для більш детального аналізу собівартості реалізованої продукції, пропонуємо дослідити останню виходячи із структури витрат.

Таблиця 2.3 – Аналіз статей собівартості реалізованої продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Статті витрат собівартості, тис. грн	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Абсолютне відхилення, тис. грн		
				2022-2021	2023-2022	2023-2021
Вартість запасів	2041680	193612	2546757	-1848068	2353145	505077
Витрати на пакувальні матеріали	193159	400415	494225	207256	93810	301066
Витрати на паливо, газ і електроенергію	65576	131382	126121	65806	-5261	60545
Витрати на персонал	206900	174745	193480	-32155	18735	-13420
Витрати на амортизацію	79243	63146	59787	-16097	-3359	-19456
Ремонт і обслуговування основних засобів	8122	14134	13641	6012	-493	5519
Отримані послуги	41186	61946	0	20760	-61946	-41186
Інші	148638	308958	545298	160320	236340	396660
Разом собівартість реалізованої продукції	2784504	3090847	3979309	306343	888462	1194805

Виходячи з інформації, що наведена у таблиці 2.1 та 2.3 маємо зростання собівартості реалізованої продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр. Розглядаючи динаміку статей витрат собівартості зазначимо, що найбільше зростання собівартості у 2022 р. обумовлено зростанням витрат на «інші витрати» у обсязі 160320 тис грн, «витрати на пакувальні матеріали» на 207256 тис. грн; «витрати на паливо, газ і електроенергію» на 65806 тис. грн.

Структура витрат собівартості реалізованої продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» з показником відносного відхилення представлено на рисунку 2.3. Отже відповідно до структури собівартості маємо, що у 2021 р. більша частина останньої припадає на «вартість запасів». У наступному році «вартість запасів» знижується і у 2023 р. повертається на рівень 2021 р. Отже можна зробити висновок, що така ситуація є особливістю політики формування запасів підприємства.

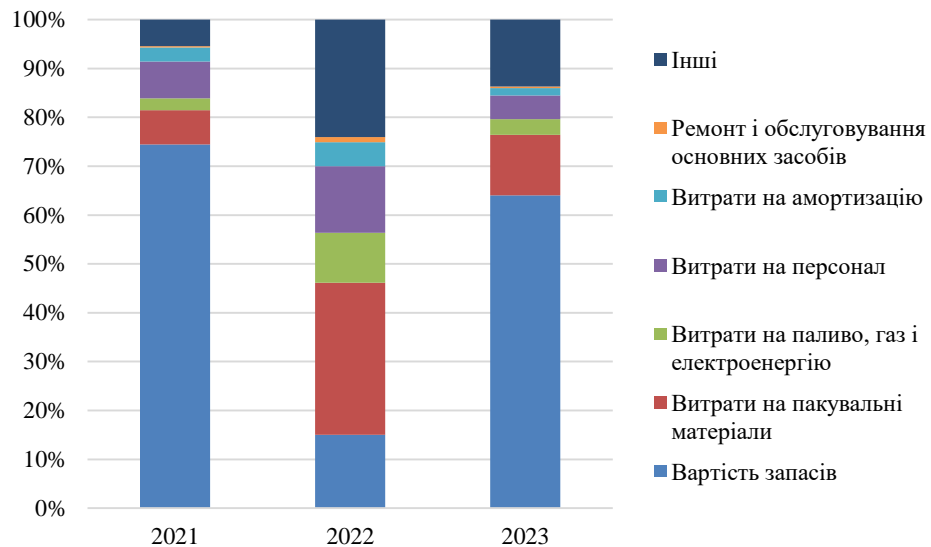

Рисунок 2.3 – Структура витрат собівартості реалізованої продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Аналізуючи зміни собівартості продукції протягом 2021-2023 рр. вважаємо доцільним дослідити останню у розрізі асортименту продукції. Тобто розглянути витрати у розрізі сегментів асортименту продукції.

Таблиця 2.4 – Витрати на виробництво за сегментами ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Статті витрат собівартості , тис. грн	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Абсолютне відхилення, тис. грн		
				2022-2021	2023-2022	2023-2021
Масло	531328	536662	625478	5334	88816	94150
Сирно-творожна	340220	339464	551958	-756	212494	211738
Молоко	674733	744963	937992	70230	193029	263259
Вершки	117731	140909	183724	23178	42815	65993
Сметана	357734	409379	521376	51645	111997	163642
Кисломолочна	402469	507515	710482	105046	202967	308013
Дитяче харчування	299410	339551	381664	40141	42113	82254
Інша молочна продукція	60380	72404	66635	12024	-5769	6255

У таблиці 2.4 наведено витрати на виробництво продукції за сегментами асортименту продукції ТДВ «Яготинський маслозавод». У 2021 р. витрати на виробництво «масло» склали 531328 тис.грн. Протягом двох наступних років маємо зростання витрат: на 5334 тис. грн у 2022 р. та 88816 тис. грн у 2023 р.

відносно попереднього періоду. Разом з питома вага «масло» у загальному обсязі витрати зменшувалась з 19,081% у 2021 р. до 15,71% у 2023 р.

Щодо виробництва «молоко», маємо зростання витрат на виробництво у 2022 р. на 70230 відносно 2021 р. За результатами 2023 р. маємо зростання витрат на виробництва «молоко» на 193029 тис. грн або на 25,91% відносно 2022 р. Загалом протягом аналізованого періоду маємо зростання витрат на «молоко» у обсязі 39,01%. При чому питома вага витрат на виробництво «молоко» знижується з 24,23% до 23,571% (рисунок 2.4).

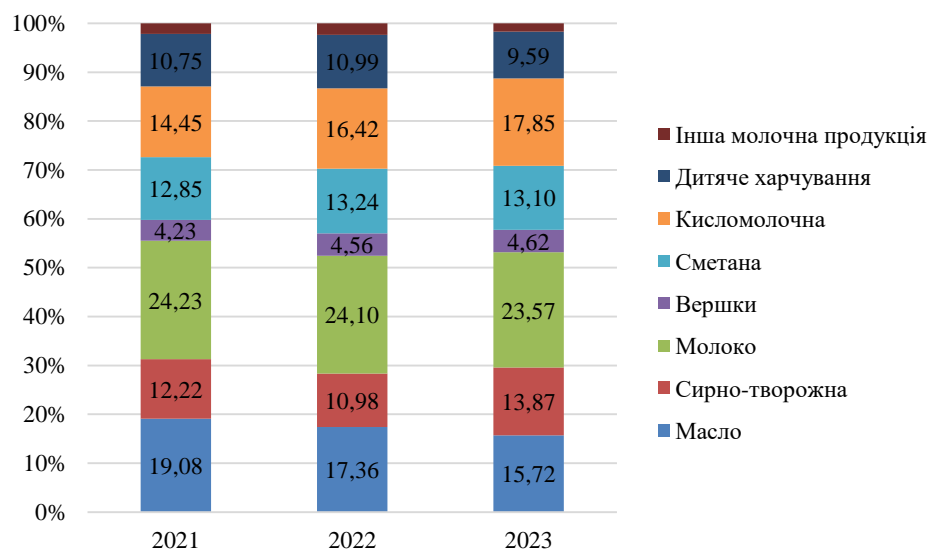

Рисунок 2.4 – Структура витрат за сегментами реалізованої продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Найбільше зростання витрат маємо за «кисломолочною» продукцією. А саме у 2021 р. останні становили 402469 тис. грн. У наступному 2022 р. маємо зростання витрат до 507515 тис. грн (або на 26,1%). За результатами роботи у 2023 р. маємо також зростання витрат до 710482 тис. грн або на 39,9% відносно 2022р. Загалом зростання витрат на виробництво «кисломолочної продукції» становить 76,53%.

Отже нами було проаналізовано чистий дохід від реалізації продукції та собівартість реалізованої продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023

рр. Виявлено зростання чистого доходу від реалізації продукції у обсязі 56,35% та собівартості реалізованої продукції на 42,91%. В свою чергу приріст обсягу виробництва продукції становить 29,12%. Виходячи з цього можна зробити висновок про нарощуванням обсягу виробництва та реалізації продукції і розширення ринку реалізації продукції.

Наступним кроком виконаємо аналіз показників ефективності використання основних засобів. Останні представлені коефіцієнтами: фондівдачі, фондоозброєності та фондомісткості (таблиця 2.1). На рисунку 2.5 приведено відносне відхилення за окресленими коефіцієнтами.

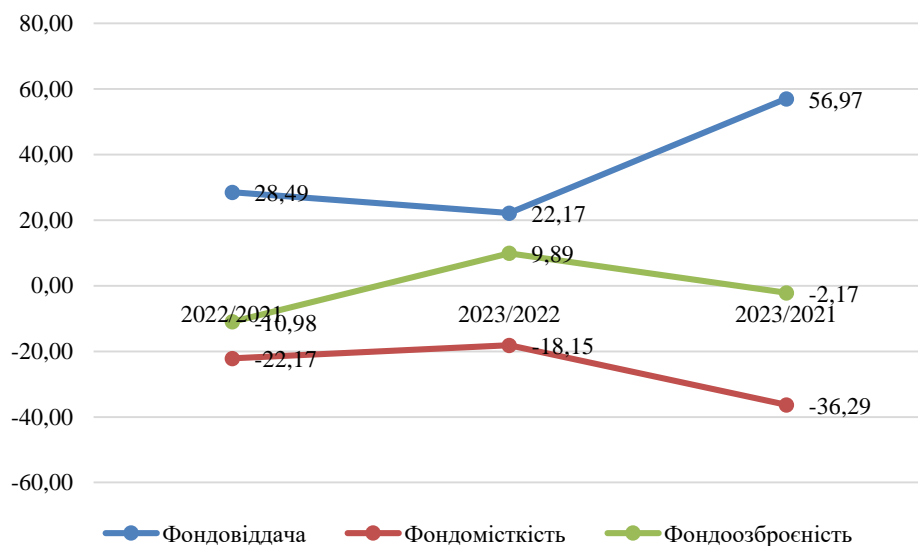

Рисунок 2.5 – Відносне відхилення за показниками ефективності використання основних засобі ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Коефіцієнт фондівдачі основних засобів вказує на ефективність використання обладнання підприємства з позиції виробництва продукції. Показник фондівдачі у 2021 р. становив 7,44 грн на грн, на кінець 2022 р. маємо зростання останнього до 9,566 грн на грн (або на 28,49%) відносно попереднього року. За результатами роботи у 2023 р. маємо зростання фондівдачі до 11,68 грн на грн (тобто зростання становить 22,17%). Загальний приріст склав 56,97% за 2021-2023 рр. При чому треба зазначити відсутність приросту середньорічної вартості основних засобів, а саме останні у 2021 р. вартували 417251 тис. грн і на

кінець 2023 р. – 415608 тис. грн. Тобто навпаки маємо скорочення вартості на 0,39%. Отже можна без сумнівів казати про підвищення ефективності використання основних засобів на ТДВ «Яготинський маслозавод».

Аналізуючи показник фондоозброєності зазначимо зниження останнього з 446,74 тис. грн на особу до 437,02 тис. грн на особу. Зниження є незначним та обумовлено зростання чисельності працівників підприємства з 934 особу у 2021 р. до 951 особи у 2023 р. Виходячи з цього пропонуємо наступним кроком проаналізувати показники продуктивності праці (рисунок 2.6)

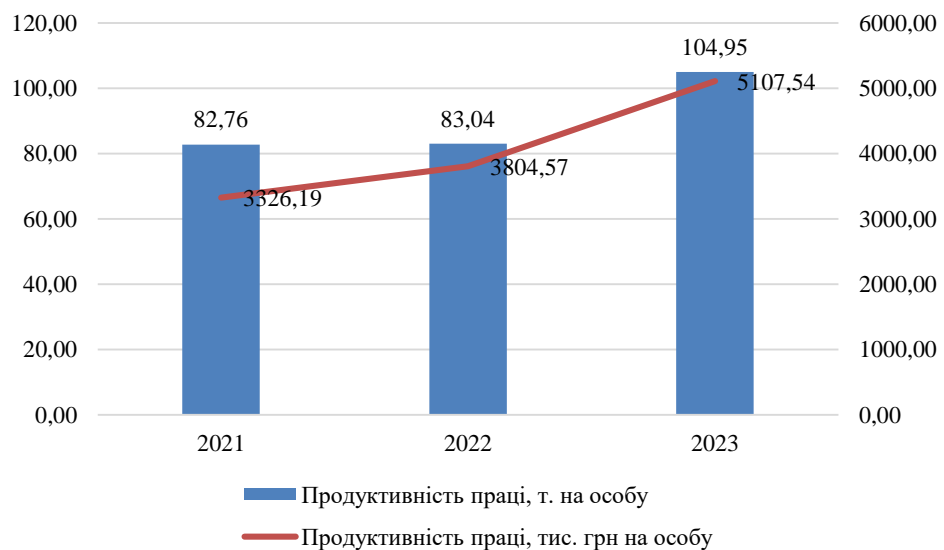

Рисунок 2.6 – Аналіз продуктивності праці ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Для аналізу продуктивності праці було розраховано окреслений коефіцієнт у натуральному та грошовому вимірах. Таким чином маємо, що у 2021 р. показник продуктивності праці у натуральному виразі становить 82,76 т. на особу, у грошовому – 3326,19 тис. грн на особу. У наступному 2022 р. маємо зростання обсягу виробництва на 0,33% у натуральному виразі та на 14,38% у грошовому виразі. Отже зростання є наслідок інфляційних процесів викликаних запровадженням військовим станом.

У 2023 р. ситуація покращується і приріст продуктивності праці у натуральному виразі склала 26,39%, а у грошовому – 34,25%. Виходячи з цього

можна зробити висновок про покращення ефективності праці на ТДВ «Яготинський маслозавод».

На останньому етапів аналізу показників техніко-економічного стану зупинимось на показниках прибутковості та рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод». Динаміка показників «валового прибутку», «фінансового результату від операційної діяльності» та «чистого фінансового результату» наведено на рисунку 2.7

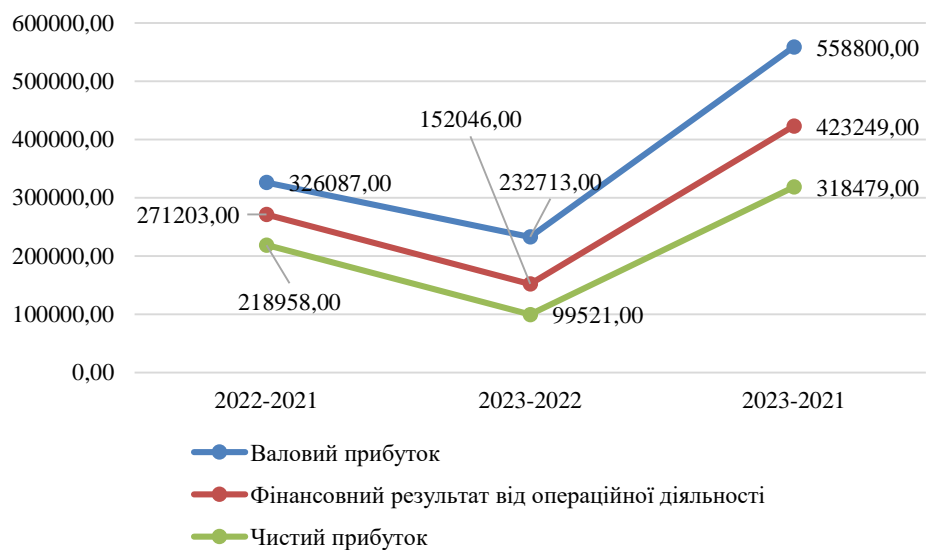

Рисунок 2.7 – Абсолютне відхилення статей прибутковості ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

У 2021 р. аналізоване підприємство отримало збиток у розмірі 63319 тис. грн, тому показник рентабельності підприємства не визначався. Обсяг валового прибутку у 2021 р. становив 319157 тис. грн, що дозволило забезпечити рентабельність продукції у обсязі 11,46%. За результатами роботи у 2022 р. маємо зростання чистого фінансового результату на 218958 тис. грн, що дозволило забезпечити прибуток у розмірі 155639 тис. грн. Отже рентабельність підприємства була визначена на рівні 10,51% (таблиці 2.1). У 2023 р. маємо підвищення чистого фінансового результату на 63,94% відносно 2022 р.,

рентабельність підприємства досягає значення 18,17%, що вказує на покращення фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод».

Підводячи підсумок аналізу техніко-економічних показників ТДВ «Яготинський маслозавод», можна зробити висновок про покращення фінансового стану аналізованого підприємства у 2023 р. відносно 2021 р. Підвищення обсягу виробництва у натуральному виразі на 29,12%, зростання чистого доходу від реалізації продукції на 56,35% і зростання собівартості на 42,1% вказуються на підвищення ефективності роботи підприємства. У підтвердження окресленої тези було розраховано показники ефективності використання основних засобів та трудових ресурсів.

На наступному етапі розкриття теми кваліфікаційної роботи пропонуємо виконати детальний аналіз показників ефективності використання позикового капіталу. Результати аналізу представити у наступному параграфі.

2.2. Визначення ефективності використання позикового капіталу на ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Визначення ефективності використання позикового капіталу на ТДВ «Яготинський маслозавод» пропонуємо здійснювати на алгоритмі аналізу, що зазначений на рисунку 1.4.

Відповідно до запропоновано алгоритму почнемо дослідження є характеристики динаміки та структури позикового капіталу на ТДВ «Яготинський маслозавод». Джерелом інформації виступатиме «баланс» підприємства, а саме його «пасив».

Таблиця 2.5 – Аналіз позикового капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод» за статтями «балансу» за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023	Відхилення					
				Абсолютне (+/-)			Відносне(%)		
				2022-2021	2023-2022	2023-2021	2022/2021	2023/2022	2023/2021
II Довгострокові зобов'язання і забезпечення									
Довгострокові кредити банків	41870	27913	13957	-13957	-13956	-27913	-33,33	-50,00	-66,67
Інші довгострокові зобов'язання	205704	225982	225359	20278	-623	19655	9,86	-0,28	9,55
Усього за розділом II	247574	253895	239316	6321	-14579	-8258	2,55	-5,74	-3,34
III. Поточні зобов'язання і забезпечення									
Короткострокові кредити банків	378396	366248	485430	-12148	119182	107034	-3,21	32,54	28,29
Поточна кредиторська заборгованість за:									
довгостроковими зобов'язаннями	22096	21756	22604	-340	848	508	-1,54	3,90	2,30
товари, роботи, послуги	228624	214804	244287	-13820	29483	15663	-6,04	13,73	6,85
розрахунками з бюджетом	2338	33616	25101	31278	-8515	22763	1337,81	-25,33	973,61
у тому числі з податку на прибуток	0	4681	6811	4681	2130	6811	x	45,50	x
розрахунками зі страхування	1715	2301	2721	586	420	1006	34,17	18,25	58,66
розрахунками з оплати праці	6151	7979	9913	1828	1934	3762	29,72	24,24	61,16
одержаними авансами	142	641	579	499	-62	437	351,41	-9,67	307,75
розрахунками з учасниками із внутрішніх розрахунків	1774	1774	1774	x	x	x	x	x	x
із внутрішніх розрахунків	131761	409228	154117	277467	-255111	22356	210,58	-62,34	16,97
Поточні забезпечення	18337	24879	31639	6542	6760	13302	35,68	27,17	72,54
Інші поточні зобов'язання	6311	6858	6899	547	41	588	8,67	0,60	9,32
Усього за розділом III	797645	1090084	985069	292439	-105015	187424	36,66	-9,63	23,50
Разом позиковий капітал	1045219	1343979	1224385	298760	-119594	179166	28,58	-8,90	17,14

З метою аналізу позикового капіталу пропонуємо сформувати аналітичну таблицю, де навести динаміку позикового капіталу за 2021-2023 рр. (таблиця 2.5). Відповідно до Пасиву Балансу підприємства, позиковий капітал складається із «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» (II розділ Пасиву) та «Поточні зобов'язання і забезпечення» (III розділ Пасиву).

Почне аналіз з розділу «Довгострокові зобов'язання і забезпечення». Останній на ТДВ «Яготинський маслозавод» представлений статтями «Довгострокові кредити банків» та «Інші довгострокові зобов'язання». Аналізуючи загальний обсяг зобов'язань зазначимо, що останні у 2021 р. становили 1045219 тис. грн і на кінець аналізованого періоду відбувається зростання до 1224385 тис. грн (або на 17,14%).

Загальна величина довгострокових зобов'язань протягом 2021-2023 р. на ТДВ «Яготинський маслозавод» зменшилась з 247574 тис. грн до 239316 тис. грн (тобто на 3,34%). При чому основна частина скорочення відбулась за «Довгострокові кредити банків», з 41870 тис. грн у 2021 р. до 13957 тис. грн у 2023 р.

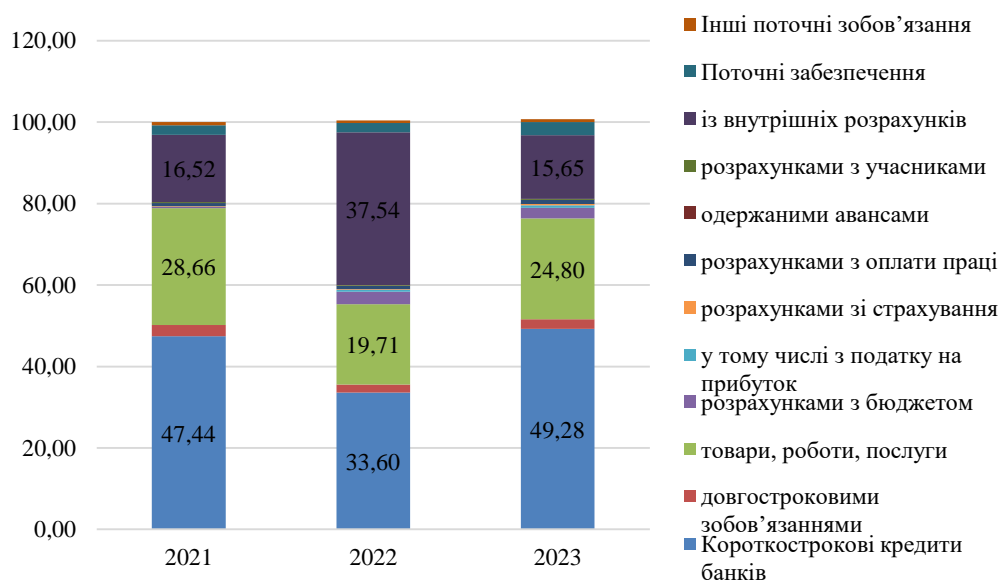

Рисунок 2.8 – Структура розділу пасиву «Поточні зобов'язання і забезпечення» ТДВ «Яготинський маслозавод»

Аналізуючи третій розділ Пасиву балансу, зазначимо, що останній становить основну частину всіх зобов'язань підприємства, а саме у 2021 р. -76%, у 2022 р. – 81,01% та у 2023 р. – 80,45%. Загалом протягом 2021-2023 рр. маємо зростанням величини поточних зобов'язань з 797645 тис. грн у 2021 р. до 985069 тис. грн у 2023 р. Отже загальний приріст становить 23,5%.

Наступним кроком надаємо характеристику структури розділу пасиву «Поточні зобов'язання і забезпечення» ТДВ «Яготинський маслозавод» (рисунок 2.8). Отже протягом 2021-2023 рр. «Поточні зобов'язання і забезпечення» на ТДВ «Яготинський маслозавод» представлені статтею «короткострокові кредити банків». Остання у 2021 р. становила 378396 тис. грн (або 47,44% поточних зобов'язань підприємства). У 2022 р. маємо невелике зниження короткострокових кредитів банків (на 3,21%), що призвело до зниження їх питомої ваги до 33,6%. На кінець 2023 р. маємо зростання заборгованості підприємства перед банками до 485430 тис. грн або на 32,54% відносно 2022 р. Зростання призвело до підвищення питомої ваги короткострокових кредитів банкам до 49,28%.

Другою статтею зобов'язань по значущості є кредиторські зобов'язання за роботи, товари і послуги. Останній у 2021 р. становили 228624 тис. грн (або 28,66% загального обсягу зобов'язань). На кінець 2022 р. маємо зниження кредиторські зобов'язання за роботи, товари і послуги на 6,04% (остання становить 214804 тис. грн). При чому питома вага останньої знижується до 19,71% від загального обсягу. На кінець 2023 р. маємо зростання обсягу кредиторської заборгованості до 244287 тис. грн або на 13,73% відносно 2022 р.

Наступним кроком перейдемо до визначення ефективності використання позикового капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод». Почнемо з визначення коефіцієнтів, що характеризуватимуть оборотність короткострокової заборгованості.

Таблиця 2.6 - Оцінювання оборотності кредиторської заборгованості ТДВ «Яготинський маслозавод»

Оцінювання оборотності кредиторської заборгованості	2021	відхилення від нормативу у за змістом показника	2022	відхилення від нормативу у за змістом показника	2023	відхилення від нормативу за змістом показника
Загальний коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі чистої виручки від реалізації продукції, у т.ч.	3,89	-0,11	3,43	-0,57	4,93	0,93
Короткострокові кредити банків	8,21	-4,64	10,2	0,79	10,01	-2,84
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	13,6	0,74	17,4	4,54	19,88	7,03
Кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	23,5	10,73	9,13	-3,72	31,52	18,67
Загальна тривалість оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі чистої виручки від реалізації продукції, у т.ч.	92,4	-2,43	105,	-15,04	73,01	16,99
Короткострокові кредити банків	43,8	-15,85	35,2	-7,29	35,98	-7,98
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	26,4 9	1,51	20,7	7,30	18,11	9,89
Кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	15,2	12,73	39,4	-11,43	11,42	16,58
Загальний коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі собівартості реалізованої продукції, у т.ч.	3,4	-0,50	2,83	-1,164	4,03	0,039
Короткострокові кредити банків	7,36	-7,04	8,44	-5,96	8,20	-6,20
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	12,2	-2,22	14,9	-0,01	16,29	1,89
Кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	21,1	6,73	7,55	-6,85	25,82	11,42
Загальний тривалість оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку на базі собівартості реалізованої продукції, у т.ч.	103	-13,13	126	-36,97	89,12	0,88
Короткострокові кредити банків	48,9	-23,92	42,6	-17,66	43,92	-18,92
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	29,5	-4,56	25,0	-0,02	22,10	2,90
Кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	17,0 3	7,97	47,6	-22,66	13,94	11,06

У таблиці 2.6 наведено розраховані значення коефіцієнтів оборотності кредиторської заборгованості ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Визначено загальний показник оборотності кредиторської заборгованості при розрахунку за обсягом чистого доходу від реалізації продукції. Останній у 2021 р. становив 3,89 разів на рік, що на 0,11 разів менше за норматив. Наступний рік також показав зниження аналізованого показника до 3,43 р. (що на 0,57 р. менше за нормативне значення). За результатними роботи у 2023 р. маємо зростання швидкості оберненості кредиторської заборгованості до 4,93 разів, що на 0,93 р. швидше ніж нормативне значення.

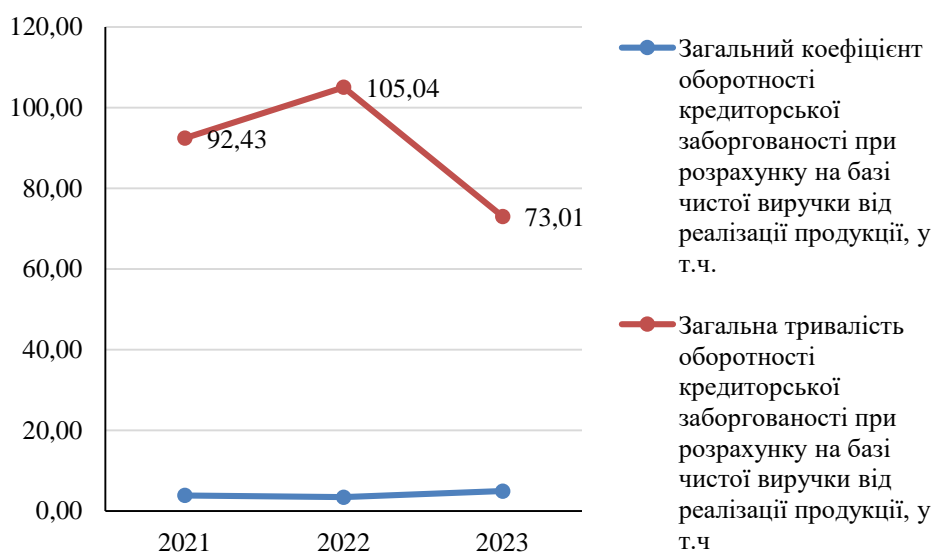

Рисунок 2.9– Показники оборотності кредиторської заборгованості
ТДВ «Яготинський маслозавод»

Розраховано коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості кредитами банкам. Встановлено, що у 2021 р. аналізовані показники становить 8,21 разів на рік, у 2022 р. – 10,2 разів на рік, 2023 р. – 10,1 разів на рік. Разом з тим на кінець 2023 р. нормативного значення оборотності кредиторської заборгованості кредитами банкам не досягає нормативного значення.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за роботи, товари і послуги протягом аналізованого періоду показує хороші результати. Маємо перевищення нормативного значення (у 2021 р. на 0,74 рази, у 2022 р. на 4,54 рази і у 2023 р. на 7,03 рази). Визначено коефіцієнт оборотності кредиторської

заборгованості за внутрішніми резервами. Встановлено, що значення останнього у 2021 р. становить 23,58 разів на рік, у 2022 р. – 9,13 разів на рік.

Аналізуючи тривалість оборотності також зазначимо, що у 2021-2022 р. маємо недостатньою оборотність (рисунок 2.10). За результатами роботи у 2023 р. маємо досягнення нормативного значення за швидкістю оберненості кредиторської заборгованості.

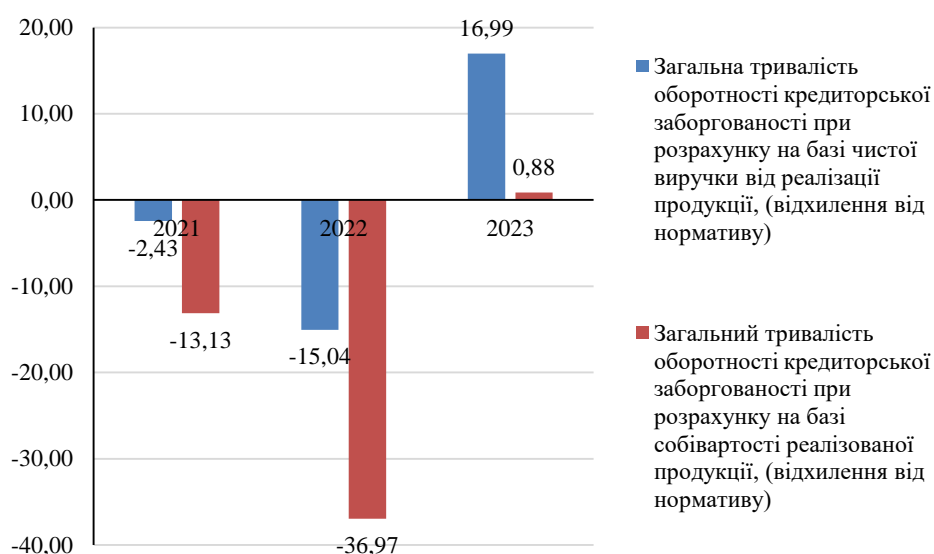

Рисунок 2.10– Відхилення тривалості оборотності кредиторської заборгованості від нормативного значення ТДВ «Яготинський маслозавод»

Отже підводячи підсумок аналізу таблиці 2.8 маємо, що у 2023 р. треба приділи увагу підвищення швидкості оборотності кредиторської заборгованості за роботи, товари і послуги. Також варто подумати над можливістю скоротити суму кредиторської заборгованості за кредитами банків.

Наступним кроком виконаємо аналіз ролі позикового капіталу у формуванні капіталу підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод». Для цього розраховано показники структури капіталу 1 та 2, а також коефіцієнт фінансування. Визначено відхилення коефіцієнт від їх нормативного значення. Результат розрахунку приведено у таблиці 2.7.

У 2021 р. коефіцієнт структури капіталу 1 складав 0,24 част от., тобто на 0,01 не досягав нормативу. Протягом наступних років ситуація складалась схожа. Аналізуючи показник структури капіталу 2, зазначимо також відповідність тенденції покращення ефективності управління позиковим капіталом підприємства.

Таблиця 2.7 - Визначення ролі позикового капіталу у формуванні капіталу підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод»

Визначення ролі позикового капіталу у формуванні капіталу підприємства	2021	відхиленн я від норматив у за змістом показника	2022	відхиленн я від норматив у за змістом показника	2023	відхилення від нормативу за змістом показника
коефіцієнт структури позикового капіталу 1	0,24	0,01	0,20	0,05	0,24	0,01
коефіцієнт структури позикового капіталу 2	0,76	0,01	0,80	0,05	0,76	0,01
Коефіцієнт фінансування	0,67	-0,07	0,66	-0,06	0,57	0,03

Аналізуючи коефіцієнт фінансування, зазначимо що останній у 2021 р. складав 0,67 част.од тобто більше за нормативне значення на 0,07 част.од. У 2022 р. значення коефіцієнту фінансування знижується до 0,66 част.од, і відхилення від нормативу становить (-0,06 част.од).

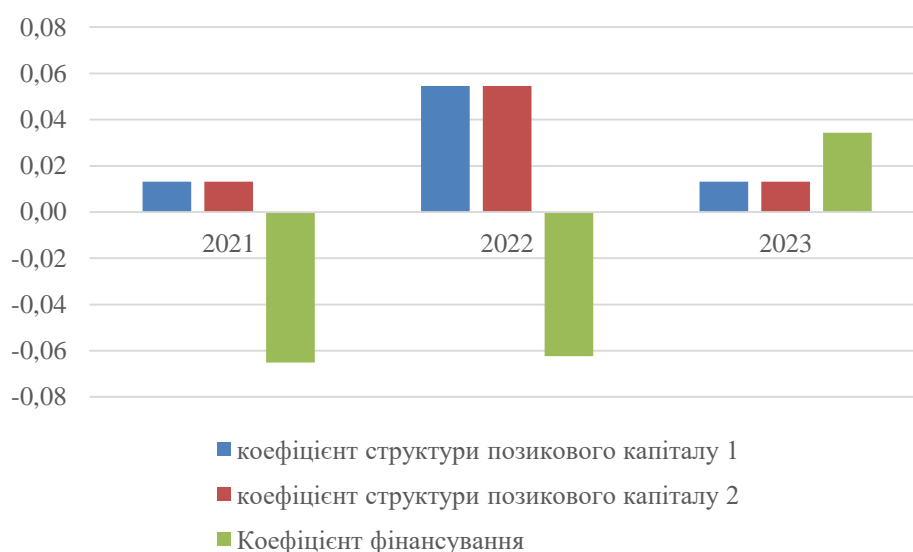

Рисунок 2.11– Відхилення показників, ролі позикового капіталу у формуванні капіталу підприємства від нормативних значень

Підводячи підсумок визначення ролі позикового капіталу у формуванні капіталу підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод», зазначимо підвищення ефективності у розрізі коефіцієнту фінансування. Разом з тим необхідно, при розгляді пропозицій, щодо підвищення ефективності використання позикових коштів приділи уваги зменшенню частини позикових коштів.

З метою характеристики фінансової стійкості пропонуємо проаналізувати структуру капіталу та визначити силу дії фінансового левереджу. Результати розрахунку занести у таблицю 2.8.

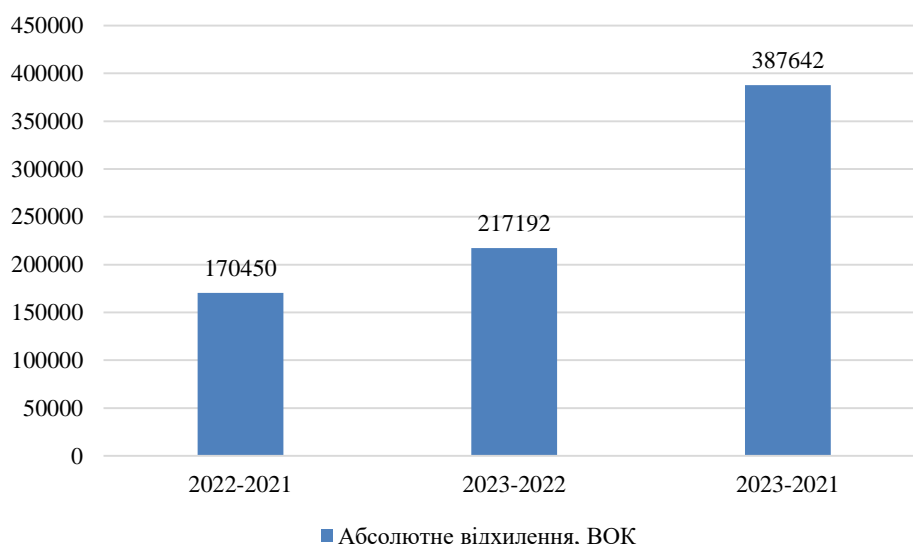
Першим показником, що вказує на фінансову стійкість пропонуємо визначити власний оборотний капітал підприємства. Останній повинен бути більше за нуль, тоді вважаємо що підприємство є фінансово стійким та ефективно управляє позиковим капіталом.

Відповідно до розрахунків (таблиці 2.8) маємо зростання обсягу власного оборотного капіталу, останній у 2021 р. складає 344396 тис. грн, у наступному 2022 р. маємо підвищення до 514846 тис. грн і у 2023 р. до 732038 тис. грн.

Таблиця 2.8 - Оцінювання фінансової стійкості підприємства на основі аналізу структури власного капіталу та зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод»

Визначення ролі позикового капіталу у формуванні капіталу підприємства	2021	відхилення від нормативу за змістом показника	2022	відхилення від нормативу за змістом показника	2023	відхилення від нормативу за змістом показника
величина власного оборотного капіталу	344396	x	514846	x	732038	x
сила дії фінансового левереджу	1,12	-0,38	1,12	-0,38	1,12	-0,38

Власний оборотний капітал ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом аналізованого періоду більше за нуль, має тенденцію до зростання, отже аналізоване підприємство ефективно використовує позикові ресурси. Динаміка останнього наведена на рисунку

2.12 – Абсолютне відхилення власного оборотного капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод»

На останньому етапі аналізу пропонуємо визначити показники ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр. Останні представлені коефіцієнтами абсолютної швидкої та поточної ліквідності. Результати розрахунку наведені на таблиці 2.9.

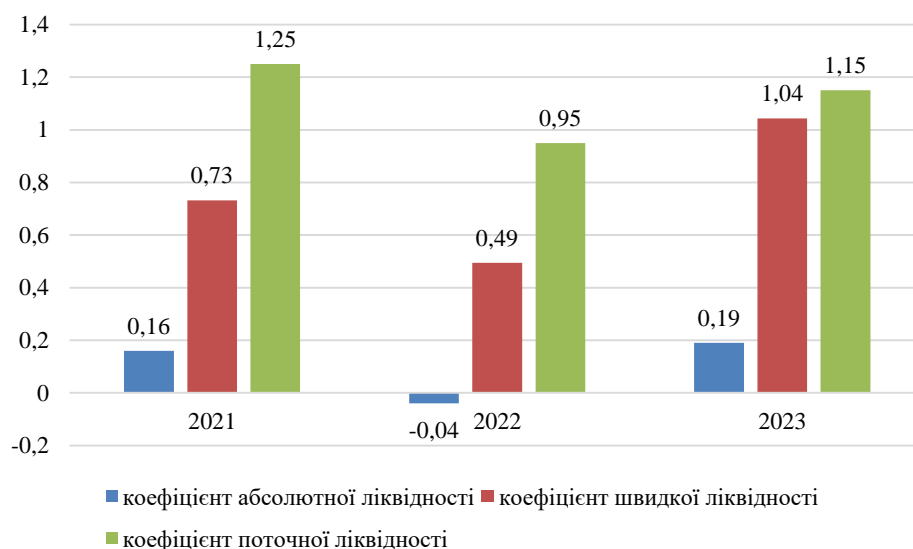
Таблиця 2.9 - Оцінювання ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод»

оцінювання впливу поточних зобов'язань на величину показників ліквідності	2021	відхилення від нормативу за змістом показника	2022	відхилення від нормативу за змістом показника	2023	відхилення від нормативу за змістом показника
коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,56	0,16	0,36	-0,04	0,59	0,19
коефіцієнт швидкої ліквідності	1,43	0,73	1,47	0,77	1,74	1,04
коефіцієнт поточної ліквідності	2,5	1,25	2,2	0,95	2,4	1,15

Таблиця 2.9 оцінювання ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» показує динаміку трьох ключових показників ліквідності підприємства за 2021-2023 рр.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності, протягом 2021-2023 років показник стрімко зростає, з 0,56 до 0,59. Це свідчить про те, що підприємство ставало все

більш ліквідним у цій частині. Коефіцієнт швидкої ліквідності, також демонстрував стійке зростання, з 1,43 до 1,74. Це означає, що підприємство мало достатньо оборотних активів, щоб покрити свої короткострокові зобов'язання, навіть без урахування важкореалізованих запасів (рисунок 2.13).

2.13– Відхилення від нормативу за показниками ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Коефіцієнт поточної ліквідності, показник також мав позитивну динаміку, з 2,5 до 2,4. Це свідчить про те, що підприємство мало достатньо оборотних активів, щоб покрити свої короткострокові зобов'язання з запасом.

На основі аналізу таблиці можна зробити висновок, що ліквідність ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом 2021-2023 років суттєво покращилася. Це свідчить про те, що підприємство стало більш стійким до короткострокових фінансових ризиків.

Підводячи підсумок проведеного аналізу показників техніко-економічного стану та ефективності використання позикового капіталу маємо можливість запропонувати наступні напрямки покращення фінансового стану:

зниження частки позикового капіталу в структурі капіталу, це можна зробити за рахунок збільшення власного капіталу, наприклад, шляхом випуску нових акцій або реінвестування прибутку;

використання довгострокових позик замість короткострокових, це дозволить підприємству знизити ризики, пов'язані з мінливістю процентних ставок.

диверсифікація джерел фінансування, це може включати залучення коштів через факторинг, лізинг або інші інструменти.

У наступному параграфі пропонуємо використати методи факторного та кореляційного аналізу для пошуку резервів підвищення ефективності використання позикового капіталу.

РОЗДІЛ 3.

ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

3.1. Виокремлення резервів підвищення ефективності використання позикового капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод»

У попередньому параграфі було виконано розрахунок показників ефективності використання позикового капіталу на ТДВ «Яготинський маслозавод». Встановлено, що для покращення стану використання позикового капіталу необхідно:

- підвищити швидкість оборотності кредиторської заборгованості за роботи, товари і послуги;
- підвищити швидкість оборотності всієї кредиторської заборгованості;
- визначити можливі резерви скорочення залежності від короткострокових кредитів банків;
- визначити шляхи підвищення значення коефіцієнту фінансового левереджу для підвищення ефективності використання позикового капіталу.

Виходячи з вище наведеного, пошук резервів пропонуємо почати з факторного аналізу показника, що вказує на ефективність використання позикового капіталу. А саме визначимо фактори, що впливають на коефіцієнт фінансового левереджу.

Формула фінансово левереджу має вигляд (формула 3.1)

$$\Phi L_{BK} = (1 - t) \times (R_a - i) \times \frac{PK}{BK} \quad (3.1)$$

Для проведення факторного аналізу пропонуємо представити останню через коефіцієнти:

(a) – визначається різницею $(1-t)$;

(b) - визначається різницею $(R_a - i)$;

(c) - визначається відношенням $(\frac{ПК}{ВК})$;

Таким чином отримуємо формулу для розрахунку сили дії фінансового левереджу:

$$\Phi L_{BK} = a \times b \times c \quad (3.2)$$

Для виконання факторного аналізу пропонуємо скористатися формулами:

- вплив показника (a) на силу дії фінансового левереджу визначається за формулою:

$$\Delta \Phi L_{BK}(a) = \Delta a \times b_0 \times c_0 \quad (3.3)$$

- вплив показника (b) на силу дії фінансового левереджу визначається за формулою:

$$\Delta \Phi L_{BK}(b) = a_1 \times \Delta b \times c_0 \quad (3.4)$$

- вплив показника (c) на силу дії фінансового левереджу визначається за формулою:

$$\Delta \Phi L_{BK}(c) = a_1 \times b_1 \times \Delta c \quad (3.5)$$

Перевірка правильності розрахунку виконується за формулою 3.6

$$\Phi L_{BK1} - \Phi L_{BK0} = \Delta \Phi L_{BK}(a) + \Delta \Phi L_{BK}(b) + \Delta \Phi L_{BK}(c) \quad (3.6)$$

Факторний аналіз показника фінансового левереджу передбачає визначення впливу складових (a), (b), (c). При визначенні впливу коефіцієнту (a) необхідно аналізувати останній з позиції впливу податку на прибуток і чим менше податок на прибуток, тим вище значення коефіцієнту фінансового левереджу.

Логіка аналізу впливу коефіцієнту (b) має наступний зміст: чим більше рентабельність активів в менша вартість позикових ресурсів тим вище показник фінансового левереджу. І якщо на вартість капіталу підприємство не має прямого впливу, то рентабельність активів у його компетенції. Отже доцільно також виконати факторний аналіз показника рентабельності активів.

$$R_a = \frac{\text{ЧФР}}{A} \quad (3.7)$$

Формули для проведення факторного аналізу інтегральний методом (формули 3.8-3.9). Вплив зміни обсягу чистого фінансового результату (ЧФР) на рентабельність активів визначається :

$$\Delta R_a(\text{ЧФР}) = \frac{\Delta \text{ЧФР}}{\Delta A} \times \text{Ln} \left| \frac{A_1}{A_0} \right| \quad (3.8)$$

Вплив зміни вартості активів на рентабельність активів визначається :

$$\Delta R_a(A) = \Delta R_a - \Delta R_a(\text{ЧФР}) \quad (3.9)$$

Перевірка правильності проведеного факторного аналізу пропонуємо проводити за формулою 3.10

$$R_{a1} - R_{a0} = \Delta R_a(\text{ЧФР}) + \Delta R_a(A) \quad (3.10)$$

Наступним розглянемо логіку аналізу коефіцієнту (c). Останній представлено відношенням позикового капіталу до власного капіталу.

Окреслений показник також потребує окремого факторного аналізу впливу складових. Для цього пропонуємо скористатися формулами 3.11-3.12

Вплив зміни обсягу позикового капіталу (ПЗ) на коефіцієнт (с) визначається по формулі 3.11 :

$$\Delta C(\text{ПЗ}) = \frac{\Delta \text{ПЗ}}{\Delta \text{ВК}} \times \text{Ln} \left| \frac{\text{ВК}_1}{\text{ВК}_0} \right| \quad (3.11)$$

Вплив зміни вартості власного капіталу на коефіцієнт (с) визначається по формулі 3.12 :

$$\Delta C(\text{ВК}) = \Delta C - \Delta C(\text{ПЗ}) \quad (3.12)$$

Перевірка правильності проведеного факторного аналізу пропонуємо проводити за формулою 3.13

$$C1 - C0 = \Delta C(\text{ПЗ}) + \Delta C(\text{ВК}) \quad (3.13)$$

Наступним кроком виконаємо розрахунки по наведеним вище формулам та проведено по-перше, факторний аналіз сили дії фінансового левереджу. По-друге, визначимо під впливом яких показників змінюється рентабельність активів. По-третє, визначимо як відношення позикового та власного капіталу вплине на силу дії фінансового левереджу. Дослідження проведено за 2021-2023 рр., тобто аналіз буде виконаний: 2022 р. відносно 2021 р. та 2023 р. відносно 2022 р. Виходячи з того, що у 2021 р. ТДВ «Яготинський маслозавод» було збитковим (таблиця 2.1), то немає сенсу проводити факторний аналіз за період 2023 р. до 2021 р.

Таблиця 3.1 – Факторний аналіз показника сили дії фінансового левереджу ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Факторний аналіз сили дії фінансового левереджу	2021	2022	2023
(a)	0,844	0,859	0,831
(b)	-12	-3,33	1,29

Факторний аналіз сили дії фінансового левереджу	2021	2022	2023
(с)	1,9743	1,9619	1,0477
Сила дії фінансового левереджу	-19,9961	-5,6120	0,8625
Факторний аналіз		2022-2021	2023-2022
вплив показника (а) на силу дії фінансового левереджу	х	-0,3554	0,1829
вплив показника (b) на силу дії фінансового левереджу	х	14,7040	7,5322
вплив показника (с) на силу дії фінансового левереджу	х	0,0356	-0,98
Перевірка	х	14,3842	6,7351

Отже відповідно до отриманих розрахунків маємо, що у 2021 р. на позитивний вплив на зміну сили дії фінансового левереджу підвищення рентабельності активів. Адже у 2022 р. аналізовано підприємство отримало прибуток. Також маємо невеличке зниження вартості залученого капіталу (з 12% річних у 2021 р. до 11% річних у 2023 р.). Останнє також мало значення при визначенні позитивного впливу коефіцієнту (b). Для більш якісного розуміння ступня впливу показника на силу дії фінансового левереджу пропонуємо виконати факторний аналіз рентабельності активів.

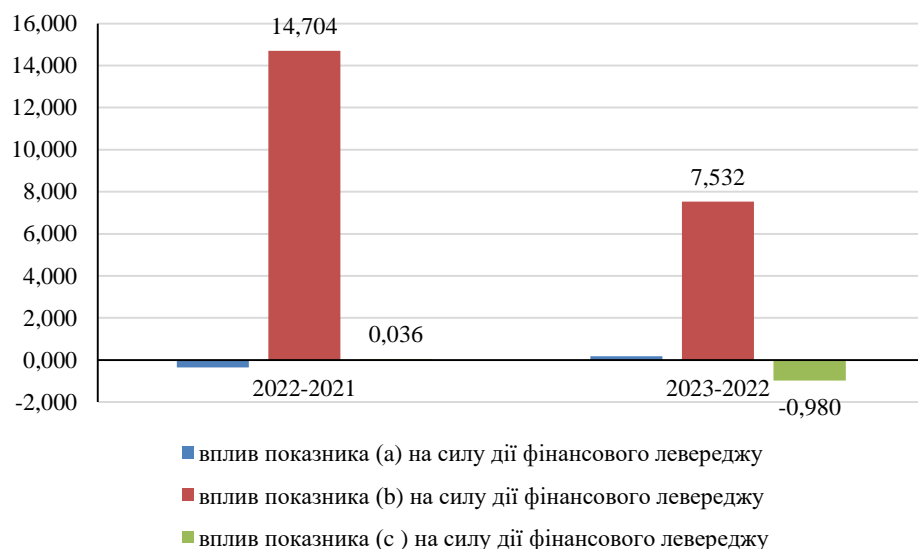

Рисунок 3.1 – Результати факторного аналізу показника фінансового левереджу ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Позитивний вплив на зростання сили дії фінансового левереджу має зміна є зниження коефіцієнту, що вказує на відношення позикового капіталу до власного капіталу. Останній у 2021 р. становив 1,97 част.од, а у 2022 р. знижується до 1,96 част.од. За результатами роботи у 2023 р. маємо зниження окресленого го показника до 0,86 част.од. І таке зниження призвело до скорочення позивного впливу на силу дії фінансового левереджу на 1,24 част.од Тому, окреслений коефіцієнт при визначенні сили дії фінансового левереджу має доволі складний зміст, пропонуємо виконати його факторний аналіз окремо (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 – Факторний аналіз показників рентабельності активів та відношення позикового капіталу до власного капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Факторний аналіз	2022-2021	2023-2022
Рентабельність активів	7,67	4,12
Вплив зміни обсягу чистого фінансового результату (ЧФР) на рентабельність активів	0,122	0,047
Вплив зміни вартості активів на рентабельність активів	7,5478	4,0730
Перевірка	7,6700	4,1200
Відношення позикового капіталу до власного капіталу	-0,012	-0,914
Вплив зміни обсягу позикового капіталу (ПЗ)	0,495	-0,445
Вплив зміни вартості власного капіталу	-0,5072	-0,4688
Перевірка	-0,0124	-0,9142

Відповідно до таблиці 3.2 маємо, що показника рентабельності активів у 2022 р. зростає на 7,67 % відносно 2021 р., у 2023 р. на 4.12% відносно 2022 р. Зростання у 2022 р. відбулось за рахунок зростання вартості активів на 459399 тис. грн та зростання прибутку на 218958 тис. грн.

При чому темп росту чистого фінансового результату більше за темп росту вартості активів. У 2023 р. маємо позитивний вплив на зростання вартості активів на 4,073 част. од. Таким чином можна зробити висновок, що для підвищення показника рентабельності активів треба розробити стратегії підвищення прибутковості підприємства.

Аналіз показника відношення позикового капіталу до власного капіталу показав зниження останнього у 2022 р. на 0,012 част.од і у 2023 р. на 0,914 част.од відносно попереднього періоду. Факторний аналіз дозволив виявити: зростання

позикового капіталу у 2022 р. на 298760 тис. грн і зростання власного капіталу на 155639 тис. грн відносно попереднього періоду. Тобто темп росту позикового капіталу складає 28,58%, а власного 29,39%. Темп росту позикового капіталу виражається через зростання аналізованого показника на 0,495 част.од. Темп росту власного капіталу навпаки знижує показник аналізованого відношення.

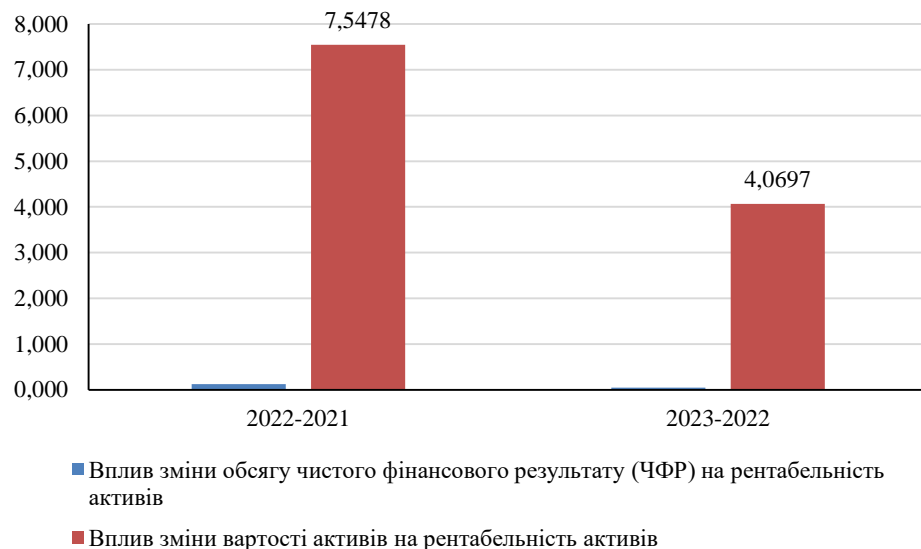

Рисунок 3.2 - Результати факторного аналізу показника рентабельності активів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

У 2023 р. темп росту позикового капіталу зменшується на 26,7%, а темп росту власного капіталу становить 37,4% відносно 2022 р. Отже маємо зниження позивного капіталу та зростання власного, що призвело до зниження коефіцієнту відношення позикового капіталу до власного капіталу.

Підводячи підсумок проведено факторного аналізу показника фінансового левереджу, зазначимо що для підвищення значення останнього необхідно:

- розробити стратегію збільшення прибутковості за рахунок оптимізації витрат;
- розглянути можливість збільшення власного капіталу підприємства;
- розробити заходи зниження позикового капіталу або його вартості для підприємства.

Виходячи з вище наведеного пропонуємо скористатися методом кореляційно-регресивного аналізу та визначити показники, що впливають на чистий фінансовий результат. І перший пропонуємо розглянути коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за роботи, товари і послуги.

Використавши функцію «ЛІНІЙН» в систему ЕКСЕЛ виявлено наявність кореляційної залежності між коефіцієнтом оборотності: кредиторської заборгованості за роботи, товари і послуги ($K_{об}$), короткострокових кредитів банкам (K_6) та чистим фінансовим результатом (ЧФР) (формула 3.14).

$$\text{ЧФР} = -877511 + 29242,117 \times K_{об} + 42249,79 \times K_6 \quad (3.14)$$

Справедливість розробленої моделі обумовлюється коефіцієнтом детермінації у обсязі 0,96 част.од. Відповідно до формули 3.14, чим більше швидкість оборненості кредиторської заборгованості, тим більше обсяг чистого фінансового результату. Окреслена формула надає можливість виконати планування чистого фінансового результату при розростанні коефіцієнтів оборненості.

Наступним кроком пропонуємо дослідити показники які мають кореляційно-регресивну залежність від чистого фінансового результату. Для діагностики також було використано функцію «ЛІНІЙН» в систему ЕКСЕЛ. Виявлено, що чим більше підприємство отримає прибутку, тим менше значення показника відношення позикового до власного капіталу ($V_{пквк}$). Останнє виражається моделлю (формула 3.15)

$$V_{пквк} = 1,944 - 0,00000241 \times \text{ЧФР} \quad (3.15)$$

Справедливість розробленої моделі підтверджується коефіцієнтом детермінації 0,58 част.од і кореляції – 0,76 част.од. На рисунку 3.1 наведено фактичне та розрахункове значення показника відношення позикового капіталу до власного капіталу.

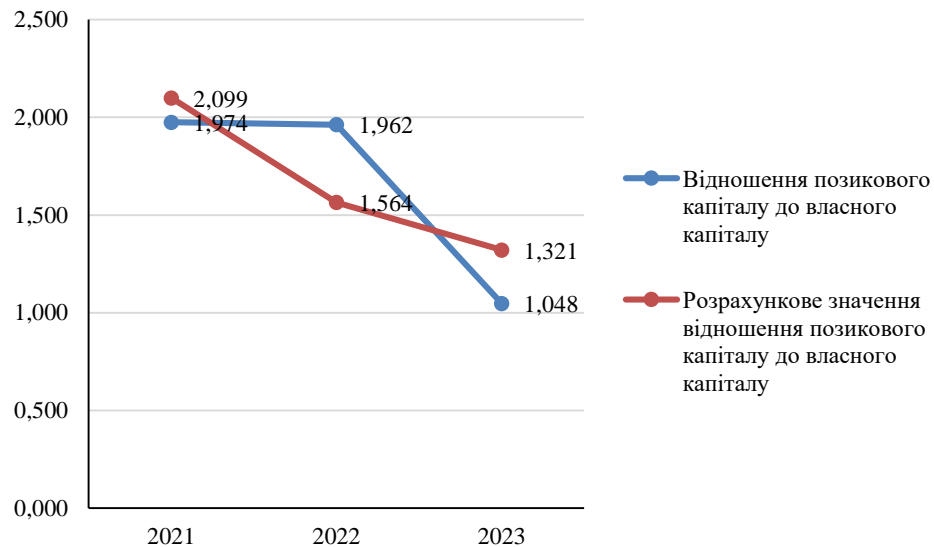

Рисунок 3.3 - Фактичне та розрахункове значення показника відношення позикового до власного капіталу

Таким чином розроблена модель надає можливість виконати планування аналізованого показника за умови зміни чистого фінансового результату. У наступному параграфі пропонуємо розробити підходи до управління:

рентабельністю активів, а саме підвищити показник чистого фінансового результату да рахунок оптимізації операційних витрат;

показником співвідношення позикового капіталу до власного капіталу з метою пошуку порогу підвищення сили дії фінансового левереджу;

розробити пропозиції зниження обсягу короткострокових зобов'язань і вартості залучення капіталу;

розробити стратегії підвищення швидкості оборненості поточної заборгованості.

Всі перелічені підходи нададуть можливість підвищити ефективність використання позикового капіталу підприємства.

3.2. Пропозиції щодо підвищення ефективності використання позикового капіталу на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Виходячи з проведеного факторного та кореляційно-регресивного аналізу запропоновані шляхи підвищення ефективності використання позикового капіталу. Почне з розробки пропозицій з підвищення значення коефіцієнту рентабельності активів.

Підвищення рентабельності активів підприємства - це ключове завдання для досягнення фінансової стабільності та успішної діяльності. Підвищення останнього можна забезпечити за рахунок: зростання чистого фінансового результату або зниження вартості активів підприємства. Тобто підвищення рентабельності можливо з умови того, що темп росту чистого фінансового результату буде більше ніж темп росту вартості активів підприємства.

Пропонуємо розглянути можливість підвищення обсягу чистого фінансового результату за рахунок оптимізації операційних витрат та розглянути можливість збільшити дохід від іншої операційної діяльності. Для цього необхідно проаналізувати процес формування фінансового результату від операційної діяльності.

Фінансовий результат від операційної діяльності на ТДВ «Яготинський маслозавод» формується виходячи із валового прибутку, інших операційних доходів та витрат операційної діяльності. Валовий прибуток формується виходячи з чистого фінансового результату від реалізації продукції та собівартості реалізації.

Таблиця 3.3 – Формування фінансового результату від операційної діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відносне відхилення, %		
				2022/2021	2023/2022	2023/2021
Валовий прибуток	319157	645244	877957	102,17	36,07	175,09

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відносне відхилення, %		
				2022/2021	2023/2022	2023/2021
Інші операційні доходи	23650	47017	19109	98,80	-59,36	-19,20
Адміністративні витрати	33130	37602	44464	13,50	18,25	34,21
Витрати на збут	254742	296742	367149	16,49	23,73	44,13
Інші операційні витрати	34147	65926	41416	93,07	-37,18	21,29
Фінансовий результат від операційної діяльності	20788	291991	444037	1304,61	52,07	2036,03

Аналіз таблиці 3.3 показав, що протягом 2021-2023 рр. на ТДВ «Яготинський маслозавод» відбувається зростання фінансового результату від операційної діяльності з 20788 тис. грн до 444037 тис. грн. Наведене зростання є наслідком приросту валового прибутку у 1,75 рази. Разом з тим маємо зростання величини адміністративних витрат з 33130 тис. грн до 44464 тис. грн або на 34,21%. Зростання витрат на збут склало 44,13% протягом 2021-2023 рр. Також маємо приріст інших операційних витрат на 21,29% за аналогічний період.

Виходячи із завдання збільшення рентабельності активів пропонуємо розглянути детальніше вище наведені витрати, а також запропонувати заходи щодо їх зниження.

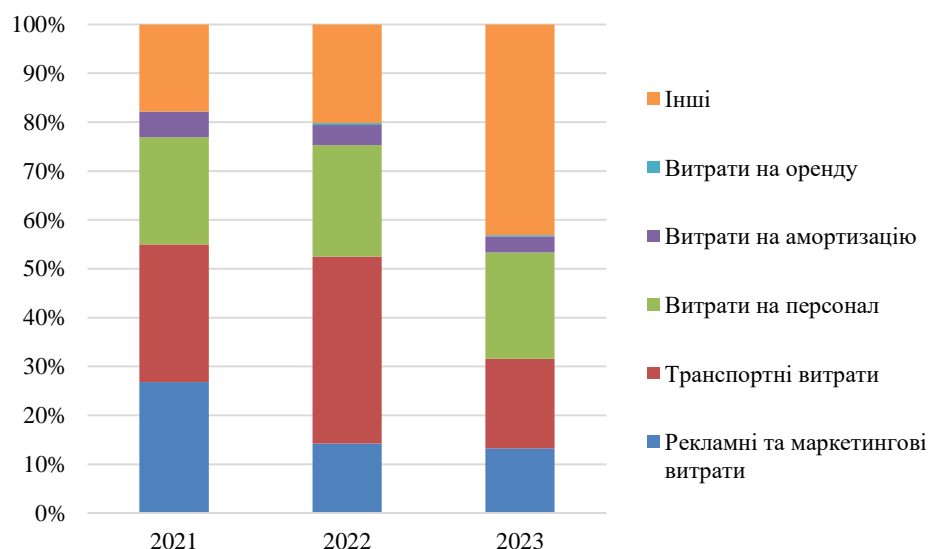

Рисунок 3.4 – Структура витрат на збут ТДВ «Яготинський маслозавод»

Почнемо з оптимізації витрат на збут продукції. У таблиці 3.4 наведено їх структуру. Як свідчить структура витрат на збут (рисунок 3.4), найбільша частина останніх у 2023 р. припадає на «інші витрати» - 43,1%, «витрати на персонал» - 21,76% та «транспортні витрати» - 18,36%. Тому пропонуємо оптимізувати саме ці статті.

Розглянемо можливість оптимізувати «інші витрати», останні у 2023 р. становили 158276 тис. грн, що у 2,4 рази більше ніж у 2022 р. Причиною зростання є зниження ефективності виконання процесів збуту, що призводить до здороження. Для вирішення цієї проблеми запропоновано використовувати сучасні технології для автоматизації збутових процесів та скорочення ручної роботи.

Запропоновано до використання CRM-систему (Customer Relationship Management, CRM) для автоматизації таких завдань, як управління контактами, ведення угод, генерування лідів, відстеження активності клієнтів та аналітика продажів. CRM-системи дозволяють організувати та централізувати всю інформацію про клієнтів та угоди, що полегшує роботу збутової команди.

Запровадження також системи дозволить знизити «інші витрати» на 15% відносно 2023 р. і кожного року поступово оптимізувати збутові процеси і збільшувати обсяг реалізації продукції. Також CRM-система дозволить знизити витрати на рекламу за рахунок її автоматизації (планове зниження 10%) та «витрати на персонал» також на 10%.

Планування інших статей витрат на збут пропонуємо за умови використання методу екстраполяції (рисунок 3.5). Отже обсяг транспортних витрат (ТВ), витрат на амортизацію (ВА) та витрат на оренду (ВО) пропонуємо визначати за допомогою моделі:

$$ТВ=45008x^2+178944x-64400 \quad (3.16)$$

$$ВА = -464,5x+13421$$

$$ВО=481,5x-239,33$$

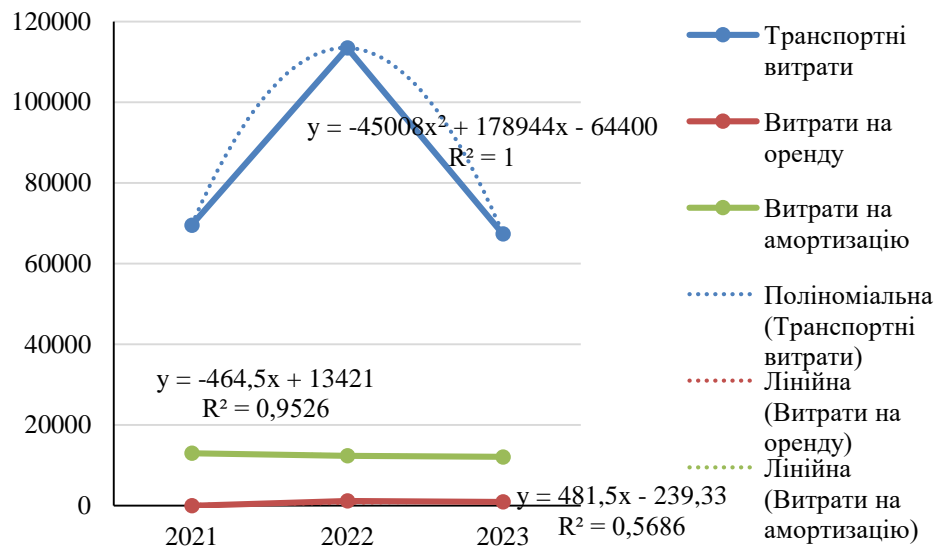

Рисунок 3.5 – Планування витрат за методом екстраполяції

У таблиці 3.4 наведено узагальнені пропозиції щодо оптимізації витрат на збут та їх значення на плановий період.

Таблиця 3.4 – Оптимізація витрат на збут ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Пропозиції щодо оптимізації	Плановий період
Рекламні та маркетингові витрати	66330	42282	48532	Запровадження CRM-системи Скорочення витрат на 10%	43678,8
Транспортні витрати	69536	113457	67363	Прогнозування за лінійною тренду	69536
Витрати на персонал	54180	67574	79928	Запровадження CRM-системи, скорочення витрат на 5%	71935,2
Витрати на амортизацію	13016	12372	12087	Прогнозування за лінійною тренду	12956,5
Витрати на оренду	0	1208	963	Прогнозування за лінійною тренду	242,17
Інші	44094	59849	158276	Запровадження CRM-системи, скорочення витрат на 15%	134534,6
Разом витрати на збут	247156	296742	367149	x	332883,27

Узагальнюючи наведені пропозиції, витрати на збут у плановому періоді складатимуть 332883,27 тис. грн, що на 9,33% менше ніж у 2023 р. Зниження має місце за «рекламні та маркетингові витрати» на 10%, «транспортні витрати» зросли на 3,22%, «витрати на персонал» - 5%, «витрати на амортизацію»

зростають на 7,19%, «витрати на оренду» знижується на 74,85% та інші витрати скорочуються на 15%.

Наступним кроком розглянемо можливість оптимізації адміністративних витрат. Складові останніх представлено у таблиці 3.5. Пропонуємо визначити, як впровадження CRM-системи вплине на обсяг адміністративних витрат. І почнемо аналіз з «витрат на персонал», які протягом 2021-2023 рр. зростають з 19977 тис. грн до 28601 рр. Запровадження системи CRM дозволить знизити останні на 5% у наступному звітному періоді. Також окреслена система має у своєму функціоналі можливості знизити витрати на зв'язок на 7%.

Таблиця 3.5 – Оптимізація адміністративних витрат ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Пропозиції щодо оптимізації	Плановий період
Витрати на персонал	19977	23607	28601	скорочення витрат на 5% (CRM)	27170,95
Отримані послуги	696	721	768	Знизити на 1,5%	756,48
Вартість запасів	705	661	1030	Оптимізація запасів у обсязі 15%	875,5
Послуги банків	224	249	256	Планування на за лінією тренду	227
Витрати на оренду	71	88	128	Планування на за лінією тренду	64,167
Витрати на амортизацію	1733	1421	1419	Планування на за лінією тренду	1681,8
Податки	1341	1631	1796	Планування на за лінією тренду	2044,3
Ремонт і обслуговування основних засобів	559	367	612	Планування на за лінією тренду	562,67
Витрати на послуги зв'язку	100	196	324	скорочення витрат на 7% (CRM)	301,32
Страховання	285	158	271	Планування на за лінією тренду	245
Аудит	х	356	393	Знизити витрати до значення 2021 р.	356
Інші	7439	8147	8866	скорочення витрат на 6% (CRM)	8334,04
Разом	33130	37602	44464	х	42619,227

У складі адміністративних витрат присутня складова «вартість запасів». Пропонуємо останню скоротити на 15% за рахунок їх реалізації, що дозволить знизити останні на 151,95 тис. грн. Витрати на «отримані послуги» також пропонуємо знизити на 1,5% за рахунок перегляду контрактів.

Планування витрати «послуги банків» (ПБ), «витрати на оренду» (ВО) та «витрати на амортизацію» (ВА) пропонуємо здійснювати на основі побудованої лінії тренду (рисунок 3.6).

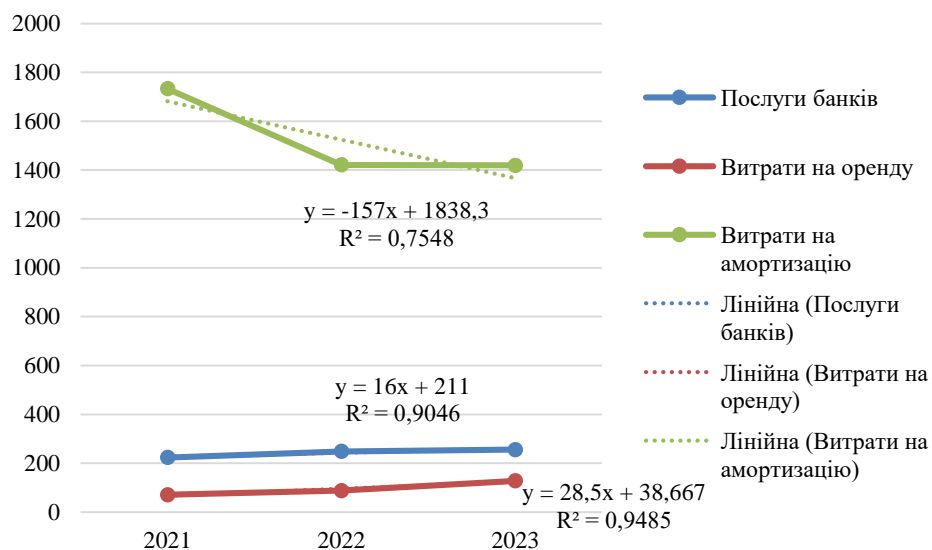

Рисунок 3.6 – Лінія тренду за витратами и «послуги банків», «витрати на оренду» та «витрати на амортизацію» ТДВ «Яготинський маслозавод»

Планування витрати «податки», «ремонт та обслуговування основних засобів» та «страхування» пропонуємо здійснювати на основі побудованої лінії тренду (рисунок 3.7). На рисунку 3.7 наведено побудовані лінії тренду за складовими витрат: «податки», «ремонт та обслуговування основних засобів» та «страхування». Аналізуючи лінію тренду по «податками» маємо лінійну залежність їх обсягу від періоду часу. Тобто кожного року необхідно планувати зростання останніх.

Використовуючи рівняння ліній тренду (рисунок 3.6 та 3.7) було виконано розрахунок обсягу витрат у плановому періоді і останній занесено до таблиці 3.5.

Отримано, що запропоновані заходи дозволити знизити адміністративні витрати з 44464 тис. грн до 42619,22 тис. грн. або на 4,14% відносно попереднього періоду.

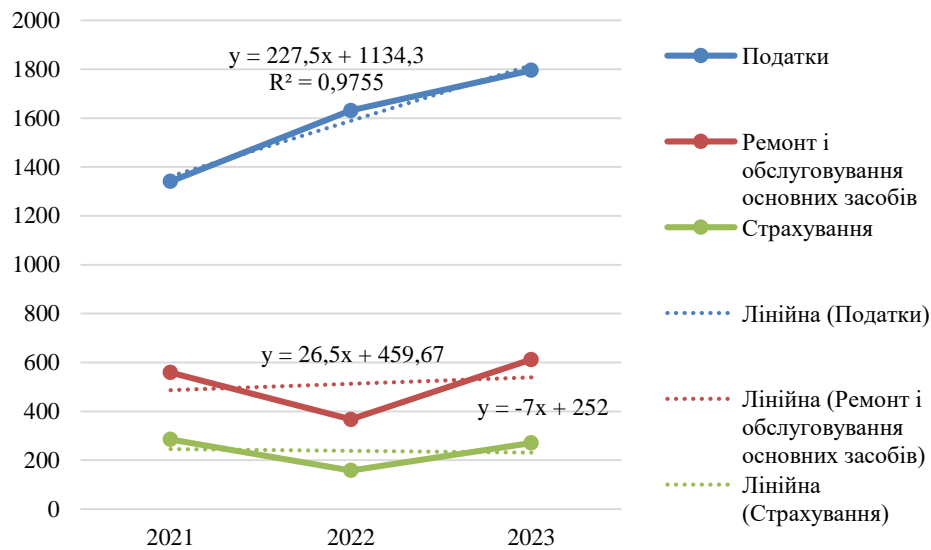

Рисунок 3.7 – Лінія тренду за витратами и «податки», «ремонт та обслуговування основних засобів» та «страхування» ТДВ «Яготинський маслозавод»

Наступним кроком пропонуємо визначити, як зміна обсягу адміністративних витрат та витрат на збут вплине на зміну коефіцієнтів оборотності короткострокової заборгованості банкам та кредиторської заборгованості за роботи, товари і послуги. Для цього було виявлено кореляційно-регресивну залежність між окресленими величинами. Рівняння мають вигляд:

залежності зміни коефіцієнту оборотності короткострокової заборгованості банкам та обсягом адміністративних витрат (АВ):

$$K_6 = 3,9893 + 0,0001427 \times АВ \quad (3.17)$$

Планове значення коефіцієнту оборотності короткострокової заборгованості банкам становить:

$$K_{6\text{план}} = 3,9893 + 0,0001427 \times 42619,22; \quad K_{6\text{план}} = 10,07$$

залежності зміни коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості за роботи, товари і послуги та обсягом витрат на збут (ВЗ):

$$K_{об} = 1,3723 + 0,0000513 \times ВЗ \quad (3.18)$$

Планове значення коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості за роботи, товари і послуги складатиме:

$$K_{об\text{план}} = 1,3723 + 0,0000513 \times 300912,07; K_{об\text{план}} = 20,1$$

Наступним кроком визначимо планове значення чистого фінансового результату за формулою 3.14.

$$\text{ЧФР план} = -877511 + 29242,117 \times 20,1 + 42249,79 \times 10,07$$

$$\text{ЧФР план} = 266868,35 \text{ тис. грн};$$

Отже нами було розраховане планове значення чистого фінансового результату у плановому періоді. Останнє становить 266868,35 тис. грн або на 4,58% більше ніж у 2023 р. Наступним кроком перейдемо до планування показника співвідношення позикового та власного капіталу. Для цього використаємо формулу 3.15

$$V_{ПКВК} = 1,944 - 0,00000241 \times 266868,35; V_{ПКВК} = 1,2926$$

Відповідно до розрахунків маємо зростання плавного показника співвідношення позикового та власного капіталу відносно 2023 р. на 0,245 част.од. і становить 1,2926.

Наступним кроком пропонуємо визначити планове значення показника сили дії фінансового левереджу ТДВ «Яготинський маслозавод». При планування, ставку податку на прибуток та вартість капіталу залишимо на рівні 2023 р.

Середньорічну вартість активів запропоновано визначати за допомогою кореляційно-регресивної моделі залежності останніх від чистого фінансового результату. Результати розрахунку занесено у таблицю 3.6

Таблиця 3.6 – Планування показника сили дії фінансового левереджу ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показник	2023 р.	Плановий період	Відхилення планових значень від 2023 р.
Податок на прибуток, част.од	0,169	0,169	0
Рентабельність активів, %	11,79	13,124	1,344
Чистий фінансовий результат, тис. грн	255160	266868,35	11708,35
Вартість активів підприємства, тис. грн	1925264	2033425,847	108161,8473
Вартість залученого капіталу, %	10,5	10,5	0
Відношення позикового капіталу до власного капіталу, част.од	1,0477	1,2926	0,2449
Сила дії фінансового левереджу, %	1,1232	2,8187	1,6955

Отже встановлено, що за умови збільшення прибутку на 11708,35 тис. грн, маємо збільшення вартості активів на 108161,8 тис. грн. Окреслене призвело до зростання рентабельності активів на 1,344%. В свою чергу маємо зростання показника співвідношення позикового та власного капіталу до 1,29 час.од. Враховуючи підвищення рентабельності на 1,344% та окресленого коефіцієнту на 0,244 час.од. маємо зростання сили дії фінансового левереджу на 1,695%. Отже запропоновані заходи підвищити рівень ефективності використання позикового капіталу.

Протягом параграфу було розглянуто заходи, щодо зниження витрат на збут та адміністративних витрат за умови впровадження CRM-системи для автоматизації бізнес-процесів на ТДВ «Яготинський маслозавод». Визначено, що CRM-система дозволить знизити витрати на збут на 18,04%, а адміністративні витрати на 4,14% відносно 2023 р. Зниження адміністративних витрат приведене до зростання коефіцієнту оборотності короткострокової заборгованості банкам на 0,068 разів на рік. Оптимізація витрат на збут дозволила збільшити швидкість оборотності кредиторської заборгованості за роботи, товари та послуги на 0,216

обороту на рік. Зростання оборотності поточної заборгованості призвело до зростання чистого фінансового результату на 4,5% відносно 2023 р. В свою чергу зростання прибутку привело до зростання показника відношення позикового до власного капіталу до 1,29 част.од. Таким чином було визначено планове значення показника фінансового левереджу, останній за умови зниження операційних витрат підвищується до 2,8% (або на 1,69% відносно 2023 р.).

ВИСНОВКИ

Позиковий капітал – це кошти інших кредиторів, які надаються підприємствам у позику під певний (обумовлений) відсоток на термін до одного року з оформленням векселя чи іншого боргового зобов'язання.

Позиковий капітал підприємства представлений довгостроковим та поточними (короткостроковим) зобов'язаннями.

У кваліфікаційні роботі проаналізовано сучасні підходи до оцінювання ефективності використання позикового капіталу. Загальний рівень ефективності використання позикового капіталу запропоновано визначати на базі відхилення від нормативних значень груп коефіцієнтів:

оцінювання оборотності кредиторської заборгованості;

визначення ролі позикового капіталу у формуванні капіталу підприємства;

оцінювання фінансової стійкості підприємства на основі аналізу структури власного капіталу та зобов'язання;

оцінювання впливу поточних зобов'язань на величину показників ліквідності.

Запропоновану методика оцінювання ефективності використання позикового капіталу використано на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод». Проведено аналіз показників техніко-економічного стану. Підводячи підсумок аналізу техніко-економічних показників ТДВ «Яготинський маслозавод», можна зробити висновок про покращення фінансового стану аналізованого підприємства у 2023 р. відносно 2021 р. Підвищення обсягу виробництва у натуральному виразі на 29,12%, зростання чистого доходу від реалізації продукції на 56,35% і зростання собівартості на 42,1% вказуються на підвищення ефективності роботи підприємства. У підтвердження окресленої тези було розраховано показники ефективності використання основних засобів та трудових ресурсів.

За запропонованою методикою проведено оцінювання ефективності використання позикового капіталу на ТДВ «Яготинський маслозавод».

Аналіз показників оборотності кредиторської заборгованості вказує на те, що у 2023 р. треба приділи увагу підвищення швидкості оборотності кредиторської заборгованості за роботи, товари і послуги. Також варто подумати над можливістю скоротити суму кредиторської заборгованості за кредитами банків.

Підводячи підсумок визначення ролі позикового капіталу у формуванні капіталу підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод», зазначимо підвищення ефективності у розрізі коефіцієнту фінансування. Разом з тим необхідно, при розгляді пропозицій, щодо підвищення ефективності використання позикових коштів приділи уваги зменшенню частини позикових коштів.

Наступним кроком виконано аналіз показників фінансової стійкості. Розраховано значення власного оборотного капіталу. Відповідно до розрахунків маємо зростання обсягу власного оборотного капіталу, останній у 2021 р. складає 344396 тис. грн, у наступному 2022 р. маємо підвищення до 514846 тис. грн і у 2023 р. до 732038 тис. грн.

На основі аналізу можна зробити висновок, що ліквідність ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом 2021-2023 років суттєво покращилася. Це свідчить про те, що підприємство стало більш стійким до короткострокових фінансових ризиків.

З метою виявлення резервів підвищення ефективності використання позикового капіталу було використано методи факторного та кореляційного аналізу.

Встановлено резерви підвищення ефективності використання позикового капіталу визначені наступними напрямками:

рентабельністю активів, а саме підвищити показник чистого фінансового результату да рахунок оптимізації операційних витрат;

показником співвідношення позикового капіталу до власного капіталу з метою пошуку порогу підвищення сили дії фінансового левереджу;

розробити пропозиції зниження обсягу короткострокових зобов'язань і вартості залучення капіталу;

розробити стратегії підвищення швидкості оборненості поточної заборгованості.

Підвищення рентабельності активів пропонуємо здійснювати за рахунок оптимізації витрат. Запропоновано до використання CRM-систему (Customer Relationship Management, CRM) для автоматизації таких завдань, як управління контактами, ведення угод, генерування лідів, відстеження активності клієнтів та аналітика продажів. CRM-системи дозволяють організувати та централізувати всю інформацію про клієнтів та угоди, що полегшує роботу збутової команди.

Запровадження також системи дозволить знизити «інші витрати» на 15% відносно 2023 р. і кожного року поступово оптимізувати збутові процеси і збільшувати обсяг реалізації продукції. Також CRM-система дозволить знизити витрати на рекламу за рахунок її автоматизації (планове зниження 10%) та «витрати на персонал» також на 10%.

Узагальнюючи наведені пропозиції, витрати на збут у плановому періоді складатимуть 332883,27 тис. грн, що на 9,33% менше ніж у 2023 р. Зниження має місце за «рекламні та маркетингові витрати» на 10%, «транспортні витрати» зросли на 3,22%, «витрати на персонал» - 5%, «витрати на амортизацію» зростають на 7,19%, «витрати на оренду» знижується на 74,85% та інші витрати скорочуються на 15%.

Наступним кроком розглянемо можливість оптимізації адміністративних витрат. Складові останніх представлено у таблиці 3.5. Пропонуємо визначити, як впровадження CRM-системи вплине на обсяг адміністративних витрат. І почнемо аналіз з «витрат на персонал», які протягом 2021-2023 рр. зростають з 19977 тис. грн до 28601 рр. Запровадження системи CRM дозволить знизити останні на 5% у наступному звітному періоді. Також окреслена система має у своєму функціоналі можливості знизити витрати на зв'язок на 7%.

Наступним кроком пропонуємо визначити планове значення показника сили дії фінансового левереджу ТДВ «Яготинський маслозавод». При планування, ставку податку на прибуток та вартість капіталу залишимо на рівні 2023 р.

Середньорічну вартість активів запропоновано визначати за допомогою кореляційно-регресивної моделі залежності останніх від чистого фінансового результату.

Отже було розглянуто заходи, щодо зниження витрат на збут та адміністративних витрат за умови впровадження CRM-системи для автоматизації бізнес-процесів на ТДВ «Яготинський маслозавод». Визначено, що CRM-система дозволить знизити витрати на збут на 18,04%, а адміністративні витрати на 4,14% відносно 2023 р. Зниження адміністративних витрат приведене до зростання коефіцієнту оборотності короткострокової заборгованості банкам на 0,068 разів на рік. Оптимізація витрат на збут дозволила збільшити швидкість оборотності кредиторської заборгованості за роботи, товари та послуги на 0,216 обороти на рік.

Зростання оборотності поточної заборгованості призвело до зростання чистого фінансового результату на 4,5% відносно 2023 р. В свою чергу зростання прибутку провело до зростання показника відношення позикового до власного капіталу до 1,29 част.од. Таким чином було визначено планове значення показника фінансового левереджу, останній за умови зниження операційних витрат підвищується до 2,8% (або на 1,69% відносно 2023 р.).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бланк І.О. Управління активами і капіталом підприємства К. : Ельга, 2005. – С. 448.
2. Ван Хорн Дж.К. Основи управління фінансами : пер. з англ. ; гл. ред. серії Я.В. Соколов. – М. : Фінанси і статистика, 2003. – С. 776.
3. Росс С. Основи корпоративних фінансів. Ключ до успіху комерційної організації – фінансове планування та управління. С. Росс, Р. Вестерфілд, Б. Джордан ; пер. з англ. – М. : Лабораторія базових знань, 2000. – С. 709.
4. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : [навч. посібник]. К. : КНЕУ, 2003. – С. 548.
5. Привалова Л.В., Шило Л.А. Роль фінансових ресурсів у структурі капіталу підприємства. *Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії*. 2012. № 1(27). С. 146–152.
6. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua> .
7. Привалова Л.В., Шило Л.А. Роль фінансових ресурсів у структурі капіталу підприємства. *Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії*. 2012. № 1(27). С. 146–152.
8. Барташук К. А. Фінансовий лізинг як джерело фінансування розвитку підприємств України. *Економіка та держава*. 2015. № 3. С. 142-147.
9. Буряк П.Ю. Формування і надання інформації про фінансові ресурси підприємства. *Фінанси України*. 2006. №10. С. 123-129.
10. Викиданець І.В. Методи оптимізації структури капіталу підприємства. *Вісник ДонНУЕТ. Сер. Економ науки*. 2009. №2. С. 208–215.
11. Горілей О.С. Облігації – інструмент залучення позикових коштів підприємств. *Фінанси України*. 2001. №11. С.30-33.

12. Забаштанський М.М. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства комунального господарства. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. №6(48). С. 25-29.
13. Крамаренко, Г. О. Фінансовий аналіз : підручник К. : Центр навч. л-ри, 2008. – 392 с.
14. Порохня В.М., Кухарева Л.В. Оптимізація вартісної структури капіталу підприємства. *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*. 2006. №1. С. 206–214.
15. Філімоненко О.С. Фінанси підприємства: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 400 с.
16. Фінансовий менеджмент: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. К.: КНЕУ, 2005. 536с.
17. Шмигонь Н.М. Оптимізація структури капіталу підприємства. *Держава та регіони. Економіка і підприємництво*. 2003. №4. С. 238–243.
18. Юхименко П. Теорії оптимізації структури капіталу підприємства та їх адаптація до українських економічних реалій. *Банківська справа*. 2010. №2–3. С.78–85.
19. Яремко, І. Й. Управління капіталом підприємства: економічний і фінансовий інструментарій : монографія Л. : Каменяр, 2006. 176 с.
20. Круш П., Мастюк Д. Еволюція теоретичних підходів визначення сутності капіталу підприємства. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2015. № 12. С. 198–206
21. Великий Ю., Сукрушева Г. Теоретичні основи формування ефективної структури фінансових ресурсів підприємства. *Гроші, фінанси та кредит*. 2018. № 17. С. 351–355
22. Пономарьов Д. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 5. С. 53–58
23. Латишева І. Л. Методичний підхід до управління структурою капіталу на основі стратегічних карт. *Ефективна економіка*. 2015. № 4. С. 112–116.

24. Дідух С. М., Мініна В. О., Федорова Т. С. Оцінка оптимальної структури капіталу агрохолдингів України. *Економіка харчової промисловості*. 2017. Т. 9. No 3. С. 36–44

25. Фінансові результати до оподаткування великих та середніх підприємств за видами економічної діяльності. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/fin/fin_new/fr_0922_ue.xlsx (дата звернення: 03.05.2024).

26. Стащук О. Проблеми формування та оцінки резервного капіталу підприємств. *Наукові записки. Серія «Економіка»* : збірник наукових праць. Острого : Острозька академія, 2011. Вип. 18. С. 243–248

27. Савицька, Г. Економічний аналіз діяльності підприємства : [навч. посібник] – 3-тє вид. випр. і доп. – К. : Знання, 2007. 943 с

28. Приступа Л. Система показників оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства. *Фінансова система України: зб. наук. праць*. Острого: В-во НУ «Острозька академія», 2008. Вип. 10. Ч. 2. С. 252–260.

29. Стельмах М. Механізм формування раціональної структури капіталу підприємства. *Економічний аналіз*. 2010. Вип. 5. С. 339–343

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Підприємство	Товариство з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			01.01.2024
Територія		за КАТОТТГ	00446003
			UA3204021001 0094429
Організаційно- правова форма господарювання	Товариство з додатковою відповідальністю	за КОПФГ	250
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КВЕД	10.51
Середня кількість працівників: 921			
Адреса, телефон: ,			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2023 р.
Форма №1

Актив	Код рядка	Код за ДКУД 1801001	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 528	1 295
первісна вартість	1001	11 581	9 526
накопичена амортизація	1002	(10 053)	(8 231)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	390 541	415 608
первісна вартість	1011	811 917	898 932
знос	1012	(421 376)	(483 324)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	32 020	30 570
Усього за розділом I	1095	424 089	447 473
II. Оборотні активи			

Запаси	1100	165 465	192 592
Виробничі запаси	1101	117 522	106 103
Незавершене виробництво	1102	6 581	9 745
Готова продукція	1103	37 927	70 083
Товари	1104	3 435	6 661
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	592 908	623 833
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	11 642	25 628
з бюджетом	1135	12 613	14
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	56	68
із внутрішніх розрахунків	1145	806 529	831 558
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 977	206
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	7 818	41 043
Готівка	1166	4	2
Рахунки в банках	1167	7 814	41 041
Витрати майбутніх періодів	1170	452	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	4 470	2 165
Усього за розділом II	1195	1 604 930	1 717 107
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	2 029 019	2 164 580

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 797	3 797
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1 528	1 528
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	679 715	934 870
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	685 040	940 195
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	27 913	13 957

Інші довгострокові зобов'язання	1515	225 982	225 359
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	253 895	239 316
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	366 248	485 430
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	21 756	22 609
товари, роботи, послуги	1615	214 804	244 287
розрахунками з бюджетом	1620	33 616	25 101
у тому числі з податку на прибуток	1621	4 681	6 811
розрахунками зі страхування	1625	2 301	2 721
розрахунками з оплати праці	1630	7 979	9 913
одержаними авансами	1635	641	579
розрахунками з учасниками	1640	1 774	1 774
із внутрішніх розрахунків	1645	409 228	154 117
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	24 879	31 639
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	6 858	6 899
Усього за розділом III	1695	1 090 084	985 069
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	2 029 019	2 164 580

Керівник

Приліпко Ігор Леонідович

Головний бухгалтер

Каплій Оксана Олександрівна

Підприємство

Товариство з додатковою відповідальністю
"Яготинський маслозавод"Дата
за ЄДРПОУ

КОДИ
01.01.2024
00446003

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2023 рік
Форма №2
I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 857 266	3 736 091
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 979 309)	(3 090 847)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	877 957	645 244
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	19 109	47 017
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(44 464)	(37 602)
Витрати на збут	2150	(367 149)	(296 742)
Інші операційні витрати	2180	(41 416)	(65 926)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	444 037	291 991
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	1 836	1 745
Інші доходи	2240	1 390	882
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0

Фінансові витрати	2250	(138 408)	(116 777)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	308 855	177 841
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-53 695	-22 202
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	255 160	155 639
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	255 160	155 639

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 246 084	2 634 094
Витрати на оплату праці	2505	249 790	195 918
Відрахування на соціальні заходи	2510	52 222	47 339
Амортизація	2515	73 423	75 141
Інші операційні витрати	2520	288 693	200 416
Разом	2550	3 910 212	3 152 908

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,000000	0,000000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00